

Rapport fra Virksomhedsudvalget

Rapport fra Virksomhedsudvalget

Indhold

1 Indledning	5
2 Sammenfatning	7
3 Den fremtidige virksomhedsregulering	15
3.1 Indledning	15
3.1.1 Kort historik om miljøgodkendelsessystemet.....	15
3.1.2 Virksomhedsreguleringen i dag	16
3.2 Den fremtidige virksomhedsregulering.....	18
3.2.1 Det integrerede godkendelsessystem.....	19
3.2.2 Et forenklet godkendelsessystem.	19
3.2.3 Anmeldesystemer	26
3.3 Anvendelse af branchebekendtgørelser.....	27
3.4 Miljømæssige konsekvenser	28
3.5 Administrative og økonomiske konsekvenser	29
3.5.1 Virksomhederne.....	29
3.5.2 Myndighederne	29
3.6 Monitering og evaluering.....	30
3.7 Tidsperspektiv.....	31
4 Virksomhedstilsynets indhold og omfang	33
4.1 Indledning - Tilsynets udvikling	33
4.2 Tilsynsopgaven i dag.....	34
4.2.1 Generelle principper.....	34
4.2.2 Tilsynsobjekter og tilsynsbesøg.....	36
4.2.3 Miljøstyrelsens overtilsyn	37
4.3 Forslag til tilrettelæggelsen af det fremtidige tilsyn	37
4.3.1 Indledning	37
4.3.2 Formål og generelle principper.....	38
4.3.3 Differentieret tilsynsindsats	38
4.3.5 Tilsynsfrekvenser efter behov, dog minimumsfrekvens for ”samlet tilsyn”	44
4.3.6 Evaluering af de samlede forslag.....	46
4.3.7 Større kvalitet og ensartethed i tilsynet.	46
4.4 Forslag til tilrettelæggelse af det kommunale tilsyn	48

4.5	Konsekvenser af forslagene	49
4.5.1	For erhvervslivet.....	49
4.5.2	For tilsynsmyndighederne	50
4.5.3	Økonomiske, miljømæssige og retssikkerhedsmæssige konsekvenser	50
5	Rapportering	53
5.1	Indledning	53
5.2	De eksisterende løbende rapporteringskrav og -systemer	54
5.2.1	Virksomhedernes løbende rapporteringskrav.....	54
5.2.2	Nationale rapporteringskrav	55
5.2.3	Det nuværende informationsflow.....	57
5.2.4	Igangsatte initiativer.....	59
5.3	Det fremtidige arbejde	61
Bilag A	.....	65
Bilag B	.....	69

1 Indledning

Miljøministeren nedsatte i efteråret 2002 et udvalg, Virksomhedsudvalget, med det formål at se på mulighederne for at forenkle procedurerne omkring den miljømæssige regulering af virksomhederne.

Udvalget bestod af repræsentanter fra Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Landbrugsraadet, Dansk Industri, CO-Industri, Danmarks Naturfredningsforening, Finansministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, og Miljøstyrelsen.

Miljøministeren pålagde Virksomhedsudvalget

- at komme med forslag til forenklinger af virksomhedsreguleringen, herunder vurdere mulighederne for at slanke listen over godkendelsespligtige virksomheder,
- at komme med forslag til, hvorledes det kommunale tilsyn fremover skal tilrettelægges,
- at vurdere virksomhedernes rapporteringsforpligtelser, samt
- at overveje og komme med forslag til principper for den fremtidige brugerbetalingsordning.

Kommissoriet for udvalget vedlægges som bilag.

Udvalget har afholdt 10 møder, hvor virksomhedsreguleringen, tilrettelæggelse af tilsynet, rapporteringskrav og brugerbetaling har været drøftet.

Det bemærkes, at udvalget kun har drøftet en del af den samlede virksomhedsregulering, nemlig det nugældende godkendelsessystem. Samspelet med VVM-reglerne har derimod ikke været drøftet, ligesom reglerne om tilslutningstilladelser for spildevand og affaldsområdet heller ikke har været drøftet, da disse emner har ligget uden for udvalgets kommissorium. Overvejelser om ændring af klagesystemet har heller ikke været genstand for drøftelse.

Følgende har deltaget i udvalgsarbejdet:

Økonomi- og Erhvervsministeriet:

Sine Olsson

Finansministeriet:

Rikke Hougaard Nielsen

Danmarks Naturfredningsforening:

Lone Alstrup

Jørgen Høg

CO-Industri:

Arne Jensen

Landbrugsraadet:
Morten Løber

Dansk Landbrug:
Lidde Bagge Jensen

Dansk Industri:
Frank Bill
Ulla Hansen Telcs

Amtsrådsforeningen:
Thorbjørn Sørensen

Kommunernes Landsforening:
Christina Egsvang
Jacob Simonsen
Maria Nielsen

Miljøstyrelsen:
Helle Pilsgaard, formand
Karsten Skov, formand
Karen Aarø
Gudmund Nielsen
Lise Wesenberg Jensen
Claus Torp
Ulla Ringbæk
Jørn L. Hansen
Anette Christiansen og
Susanne Andersen.

2 Sammenfatning

Stort set alle godkendelsespligtige virksomheder har i dag en miljøgodkendelse. Den teknologiske udvikling, de lokale myndigheders indsats og industriens holdning til miljøspørgsmål har bragt os langt inden for de sidste 10 år, og der er generelt godt styr på miljøbelastningen fra virksomhederne. Mange danske virksomheder er med i den europæiske front i miljømæssig henseende.

Virksomhederne efterspørger i dag en hurtigere og smidigere sagsbehandling i forbindelse med godkendelsesbehandlingen, ligesom de forventer hurtigt at kunne orientere sig i forhold til de krav, de skal leve op til. Det er i den forbindelse oplagt at se på mulighederne for at forenkle og rationalisere virksomhedernes rapporteringsforpligtelser.

Det er ligeledes vigtigt, at myndighedernes tilsynsarbejde tager udgangspunkt i veldefinerede og gennemskuelige retningslinjer, således at indsatsen sker der, hvor den er mest påkrævet, og således at der drages størst mulig nytte af virksomhedernes eget miljøarbejde.

Udvalget har derfor drøftet mulighederne for at forenkle det eksisterende godkendelsessystem for en række virksomheder, således at færre virksomheder end i dag skal omfattes af det nugældende godkendelsessystem. Desuden har udvalget drøftet mulighederne for en ændret tilrettelæggelse af det kommunale tilsyn, reglerne om brugerbetaling samt mulighederne for enhedsrapportering.

Den fremtidige virksomhedsregulering

Udvalget har drøftet mulighederne for at lette de administrative byrder for virksomhederne i forbindelse med virksomhedsreguleringen. Udvalgets drøftelser har dels været fokuseret på mulighederne for at reducere antallet af virksomheder, der skal igennem den nugældende og meget omfattende godkendelsesbehandling, dels fokuseret på mulighederne for at udvikle et forenklet godkendelsessystem. Desuden har udvalget drøftet den nugældende anmeldelsesordning. Udvalget har lagt til grund, at den hidtidige miljømæssige standard skal oprettholdes.

Udvalget vurderer, at det er muligt at indføre et mere forenklet godkendelsessystem, som hovedparten af de godkendelsespligtige virksomheder kan overføres til, således at den nugældende godkendelsesbehandling fremover forbeholdes de store og/eller miljømæssigt komplekse virksomheder. Alle andre virksomheder reguleres som hidtil via påbud, når der konstateres væsentlig forurening.

Udvalget peger ikke på kriterier, som kan anvendes til entydigt at udpege virksomheder, som fortsat skal være omfattet af det bestående godkendelsessystem. Men der er enighed om, at denne ordning fortsat skal gælde for virksomheder, der er omfattet af henholdsvis IPPC-direktivet og VVM-direktivets bilag 1. Der er ligeledes enighed om, at den nuværende ordning skal gælde for visse andre større og miljøbetydende virksomheder, hvis udvælgelse foreslås at finde sted i forbindelse med udarbejdelsen af de nye regler.

Det forenkledede godkendelsessystem forventes at kunne komme til at omfatte op til 5.200 af de ca. 6.550¹ eksisterende godkendelsespligtige virksomheder.

Udvalget foreslår, at den forenkledede godkendelse i videst mulig omfang baseres på standardgodkendelser. Forudsætningen for at kunne meddele en standardgodkendelse er, at der foreligger et sæt standardkrav for en given branche eller virksomhedstype, som godkendelsesmyndigheden direkte kan anvende i sin godkendelse. Udvalget foreslår derfor, at Miljøstyrelsen i samarbejde med brancherne, de decentrale myndigheder og andre relevante parter udarbejder "datablade" for de brancher, hvor dette er muligt.

Databladet skal indeholde en kort beskrivelse af brancherne og deres processer/aktiviteter, en kort beskrivelse af de væsentligste miljøforhold hos virksomheder inden for den pågældende branche, standardvilkår for indretning og drift baseret på bedste tilgængelige teknik og renere teknologi, herunder emissionsgrænseværdier for væsentlig luftforurening, samt i en vis udstrækning egenkontrolvilkår.

Støj- og lugtvilkår samt i et vist omfang egenkontrolvilkår fastsættes individuelt på grundlag af en konkret vurdering af virksomhedens beliggenhed i forhold til omgivelserne, mens spildevandsvilkår behandles efter de gældende regler om spildevandstilladelser.

Der kan herudover være behov for at kunne stille individuelle krav, som er begrundede i forhold på virksomheden, der afviger fra databladets beskrivelser.

Databladet skal indeholde et ansøgningsskema, som er målrettet den omhandlede virksomhedstype. Ansøgningskravene forenkles i forhold til de nuværende, idet kravene til forhåndsdokumentation reduceres. Da databladet tager højde for den seneste udvikling i bedste tilgængelige teknik, herunder renere teknologi, skal virksomheder, som bliver omfattet af et datablad og dermed en standardgodkendelse, ikke længere redegøre i ansøgningen for deres overvejelser omkring bedste tilgængelige teknik.

Databladet skal udarbejdes således, at det er repræsentativt for den samlede viden på et givet tidspunkt om en given branche. Med den viden og erfaring Miljøstyrelsen m.fl. har i dag, er det muligt at beskrive den potentielle forurening fra en lang række virksomhedstyper og opstille et sæt standardkrav baseret på den bedste tilgængelige teknik.

Set fra virksomhedens synspunkt skaber databladet klarhed, overblik og forudsigelighed i forhold til miljøkravene. Derudover bliver det nemmere for myndigheden at give en godkendelse, idet der normalt kun vil være tale om forholdsvist få vilkår, der skal fastsættes individuelt.

Udvalget forventer ikke, at der kan udarbejdes datablade for alle virksomhedstyper, der skal underkastes den forenkledede godkendelse. Udvalget foreslår derfor, at det forenkledede godkendelsessystem giver mulighed for at meddele en godkendelse på baggrund af en individuel vurdering efter samme retningslinjer som i dag.

---

1) Oplysningerne stammer fra Miljøstyrelsens tilsynsredegørelse for 2001

Forenklingen for disse virksomheders vedkommende består i, at kravene til ansøgningen og forhåndsdokumentation reduceres, og at det nugældende krav om, at virksomheden altid skal redegøre for eventuelle muligheder for at anvende bedste tilgængelige teknik, kun opretholdes for de tilfælde, hvor der findes relevant materiale, som virksomheden bør tage med i sine overvejelser omkring valg af teknologi, og hvor virksomheden ikke er omfattet af et datablad.

Det nugældende godkendelsessystem foreslås bibeholdt med enkelte tilpasninger bl.a. med henblik på at imødekomme landbrugssektorens ønsker om administrative lettelser. Miljøministeriet vil i den forbindelse se på mulige forenklinger i forbindelse med ansøgninger om godkendelse efter det eksisterende godkendelsessystem.

Endelig foreslår udvalget den nugældende anmeldelsesordning ophævet, idet det foreslås, at kommunen på baggrund af CVR-registret får oplysninger om nye virksomheder, mens der via tilsynet og om muligt byggesagsbehandlingen indhentes oplysninger om ændringer og udvidelser af eksisterende virksomheder, som kan give anledning til væsentlig forurening. Endvidere åbnes der mulighed for at se på forenklinger af landbrugets anmeldelsesforpligtelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Det fremtidige tilsyn

Udvalget har drøftet mulighederne for at tilrettelægge det fremtidige kommunale og amtskommunale tilsyn i lyset af de foreslåede ændringer i virksomhedsreguleringen.

Drøftelserne i udvalget har især drejet sig om at tilrettelægge et differentieret tilsyn, og at tilsynsmyndighederne via den differentierede tilgang til tilsynsopgaven i størst mulig udstrækning tilgodeser den miljøindsats, som den enkelte virksomhed selv udfører. Gennem den differentierede tilsynsindsats skal der samtidig ske en målrettet udnyttelse af myndighedernes ressourcer til tilsynet.

For både at kunne fremme hensynet til virksomhedernes egen indsats og for at kunne sikre et effektivt og hensigtsmæssigt tilsyn foreslår udvalget, at kontrollen med virksomhederne differentieres efter princippet ”noget for noget”, således at tilsynet reduceres i takt med virksomhedernes egen større miljøindsats. De virksomheder, der har orden i miljøforholdene, skal kunne mærke administrative lettelser, herunder i form af færre tilsynsbesøg.

Mange amter og kommuner har via tilsynet tilbudt virksomhederne viden om mere vidtgående og frivillige miljøfremmende initiativer, f.eks. deltagelse i miljønetværk om erfaringsudveksling eller drøftelse af miljøhandlingsplaner eller miljøledelsessystemer eller eventuelt mere miljøvenlige produkter. Det er miljømyndighedernes oplevelse, at virksomhederne er interesseret i en sådan dialog.

Til hjælp for myndighedernes arbejde med det differentierede tilsyn – og for at skabe større forudsigelighed i tilsynets tilrettelæggelse – vil Miljøstyrelsen i samarbejde med bl.a. de i udvalget repræsenterede organisationer udarbejde en vejledning i gennemførelse af differentieret tilsyn ud fra nedenstående af udvalget fastlagte principper.

Udvalget foreslår, at virksomhederne kategoriseres i 3 niveauer efter deres miljøindsats, således at niveau 1 betegner de mest miljøpositive virksomheder, niveau 3 de mindst miljøpositive virksomheder og niveau 2 betegner mellemgruppen. Denne kategorisering skal tilsynsmyndighederne bruge til at differentiere tilsynet i forhold til virksomhederne og til at prioritere og målrette ressourcerne til tilsynet.

Kategoriseringen skal ske på baggrund af en vurdering af følgende tre parametre:

- Virksomhedens egen systematik i miljøarbejdet – f.eks. i form af miljøhandlingsplaner, miljøledelsessystemer og kvalitet af egenkontrol.
- Virksomhedens egne oplysninger til myndigheden om evt. opståede miljøproblemer, pålidelige og fyldestgørende oplysninger i øvrigt af betydning for vurdering af virksomhedens miljøforhold samt virksomhedens egen indsats for at afhjælpe berettigede klager over gener fra virksomheden.
- Virksomhedens lovlighed, herunder virksomhedens rettidige efterkommelse af frister i påbud, overholdelse af vilkår og egenkontrollbestemmelser.

Det indebærer, at niveau 3-virksomheder alt andet lige vil opleve et mere intensivt, kontrollerende tilsyn end niveau 1-virksomheder. Kontrollbesøg på niveau 1-virksomheder bør kunne nedbringes til minimumsfrekvensen for den pågældende virksomhedstype.

Der kan dog være andre forhold end den nævnte kategorisering, der skal indgå i tilsynsmyndighedens prioritering af tilsynet. Eksempelvis virksomhedens forureningspotentialer, antal klager over virksomheden, eventuelle uheld på virksomheden samt tilsyn i forbindelse med kildeopsporing. Desuden kan der være særlige indsatsområder – f.eks. branchekampagner – som myndighederne vælger at prioritere.

Udvalget anbefaler, at målretning af tilsynsressourcerne til virksomhederne bør ske på den måde, at den enkelte tilsynsadministration i sin årlige planlægning skal sikre, at der anvendes betydeligt flere ressourcer på en niveau 3-virksomhed end på en niveau 2-virksomhed af samme type. Tilsvarende skal der anvendes flere ressourcer på en niveau 2-virksomhed end på en niveau 1-virksomhed af samme type. Den samlede ressourceanvendelse til tilsynet inden for hver tilsynsadministration afhænger endvidere af antallet af virksomheder i hver kategori samt fordelingen af virksomhederne i forhold til virksomhedernes tilsynsmæssige kompleksitet.

Videre anbefaler udvalget, at tilsynsmyndighederne i størst mulig udstrækning anvender de oplysninger, som virksomhederne i forvejen ligger inde med, f.eks. i kraft af certificeringsordninger (EMAS eller ISO 14001). Virksomhederne undgår derved risiko for dobbeltarbejde, og myndighederne undgår overflødig kontrol og udgifter forbundet hermed.

For at sikre kvalitet i tilsynet og målrette tilsynsressourcerne til behovet foreslår udvalget, at de nuværende faste minimumsfrekvenser for kommunernes tilsyn med virksomhederne erstattes af minimumsfrekvenser for tilsynsmyndighedens gennemgang af alle væsentlige miljøforhold på en virksomhed, det der i rapporten betegnes som ”samlet tilsyn”. Derved indestår myndigheden for, at alle relevante miljøforhold er kontrolleret eller vurderet, når et samlet tilsyn er gennem-

ført. Det er dog altid virksomhedens ansvar, at miljøbestemmelserne for virksomheden overholdes.

Den enkelte tilsynsmyndighed skal selv vurdere den nødvendige indsats, men tilsynet skal under alle omstændigheder tilrettelægges differentieret og kan f.eks. for niveau 1-virksomheder ske som "skrivebordstilsyn". For at sikre kontakten til virksomheden skal der dog ske mindst et fysisk besøg på virksomheden i perioden for et samlet tilsyn.

DI finder ikke, at minimumsfrekvenser og "samlede tilsyn" er mere væsentlig, men anser ressourceallokeringen hos tilsynsmyndighederne til de forskellige niveauer for at være vigtige målepunkter.

Videre anbefaler udvalget, at Miljøstyrelsen indsamler oplysninger om ressourceanvendelsen inden for de forskellige niveauplaceringer, således at der inden for nogle år kan tilvejebringes et grundlag for at vurdere, om intentionerne opfyldes.

Metoden til opgørelse af ressourceanvendelsen vil blive fastlagt i forbindelse med udarbejdelse af vejledningen om differentieret tilsyn.

Til yderligere sikring af tilsynets kvalitet, gennemskuelighed og ensartethed vil Miljøstyrelsen undersøge muligheden for benchmarking af kommunernes og amternes tilsynsvirksomhed på udvalgte områder. Det skal undersøges, om der kan opstilles måleparametre for tilsynets kvalitet til brug for en sådan sammenligning.

Forslagets samfundsmæssige konsekvenser

Udvalgets forslag vedrørende virksomhedsregulering og tilsyn indebærer væsentlige administrative lettelser for såvel virksomheder som myndigheder. For virksomhederne ligger lettelserne i, at godt 5.000 virksomheder overgår til et forenklet godkendelsessystem. Heraf vil de ca. 4.000 virksomheder, som fremover opnår en standardgodkendelse, opleve en mærkbar lettelse i godkendelsesbehandlingen, samtidig med, at myndighederne ikke længere skal foretage en tidskrævende godkendelse.

For tilsynet vil det fremtidige differentierede tilsyn betyde, at indsatsen målrettes i forhold til de miljømæssigt mest problematiske virksomheder, hvorved der opnås mest miljø for pengene. De miljøpositive virksomheder vil opleve det differentierede tilsyn som en lettelse i og med, at den indsats, de selv yder, kommer dem til gode i form af reduceret myndighedskontrol, herunder færre kontroltilsyn. For myndighederne betyder det differentierede tilsyn, at de samlede ressourcer anvendes effektivt og mere optimalt.

Der er enighed om, at det forenkledte godkendelsessystem vil medføre et mindre ressourceforbrug i den offentlige sektor i takt med, at systemet bliver implementeret.

Rapportering

Der er i Virksomhedsudvalget enighed om, at informationsflowet af miljøoplysninger mellem virksomheder og myndigheder og mellem forskellige myndighe-

der skal koordineres og tilrettelægges så enkelt og effektivt som muligt, så virksomhederne belastes mindst muligt samtidig med, at myndighedernes og offentlighedens behov for oplysninger bliver opfyldt.

Virksomhedernes løbende rapporteringer, som udvalget har fokuseret på, opfylder forskellige formål. Det gælder f.eks. at sikre offentlighedens adgang til miljøoplysninger, kontrol af om virksomheden lever op til myndighedernes vilkår (egenkontrol) samt forskellige statistiske formål.

Virksomhedernes rapportering medvirker endvidere til, at Danmark kan opfylde en række internationale rapporteringskrav eksempelvis i forbindelse med EPER² indberetningen og den kommende PRTR³ protokol samt dokumentere reduktioner i emissioner, overholdelse af direktiver og lignende.

Udvalget har noteret, at der er en række initiativer i gang med at vurdere mulighederne for at forenkle og digitalisere virksomhedernes rapportering.

Rapportering om affaldsproduktion udgør en væsentlig del af virksomhedernes rapporteringsforpligtelser og analyseres af en særlig arbejdsgruppe, der forventes at afslutte arbejdet i 2004.

Erhvervsportalen virk.dk åbnes for virksomhederne i efteråret 2003, og det vil være naturligt at vurdere i hvilket omfang [Virk.dk](http://virk.dk) fremover kan være omdrejningspunkt for virksomhedernes indrapporteringer på miljøområdet.

Miljøportalen, som skal etableres i samarbejde mellem amterne og Miljøstyrelsen, skal sikre en effektiv dataudveksling mellem amterne og mellem amter og Miljøministeriet. Virksomhedsområdet er ikke i første omgang en del af miljøportalen.

For at undgå at lægge flere byrder på virksomhederne er det med den seneste ændring af de grønne regnskaber tilstræbt, at de grønne regnskaber også anvendes til indsamling af miljøoplysninger til den videre internationale rapportering.

Den Digitale Taskforce og Miljøstyrelsen har igangsat et arbejde, som forventes afsluttet ultimo 2004, der skal vurdere mulighederne for forenkling og digitalisering af de grønne regnskaber.

Samtidig vil der i løbet af efteråret 2003 blive foretaget en mere detaljeret kortlægning af hvilke data, der kan indrapporteres via de grønne regnskaber. På baggrund af kortlægningen og vurderingen af forenklings- og digitaliseringspotentialet i de grønne regnskaber samt de første erfaringer med virk.dk vil det primo 2004 være muligt at tage stilling til det videre forenklings- og digitaliseringsarbejde.

Brugerbetalning

Miljøstyrelsen har oplyst, at regeringen lægger til grund, at der fortsat skal være en brugerbetalingsordning.

---

2) EPER står for European Pollutant Emission Register.

3) PRTR står for Pollutant Release and Transfer Register.

De ændringer af virksomhedsreguleringen og tilrettelæggelsen af tilsynet, som udvalget foreslår, medfører, hvis de gennemføres, at reglerne for brugerbetaling for miljøgodkendelse og tilsyn ikke kan opretholdes uændrede.

Sekretariatet har forelagt udvalget forskellige modeller til ny brugerbetalingsordning, herunder en model med timebetaling. Udvalget har imidlertid ikke fundet, at det var hensigtsmæssigt at drøfte disse modeller nærmere i dette forum, og er ikke kommet med anbefalinger vedrørende principperne for den fremtidige brugerbetalingsordning.

3 Den fremtidige virksomhedsregulering

3.1 Indledning

3.1.1 Kort historik om miljøgodkendelsessystemet

Reglerne om forhåndsgodkendelse af ”særligt forurenende virksomheder”⁴ har eksisteret, siden den første miljøbeskyttelseslov trådte i kraft den 1. oktober 1974 som et led i Miljøreformen fra 1973.

Siden 1974 har miljøbeskyttelsesloven været baseret på det synspunkt, at forureningsfaktorerne skulle behandles i sammenhæng (det integrerede system), og at den enkelte virksomhed skulle anvende de bedste, tekniske foranstaltninger inden for en rimelig økonomisk ramme, således at forureningen var mindst mulig.

I forbindelse med miljøreformen i 1990 - 1991 blev antallet af godkendelsespligtige virksomhedstyper stærkt reduceret. Samtidig indførtes regler om, at virksomheder, der var etableret før den første miljøbeskyttelseslov, og som ikke havde en samlet miljøgodkendelse, skulle indgive ansøgning om miljøgodkendelse af de ikke - godkendte dele af virksomheden indenfor nærmere angivne frister (fristen for de sidste virksomheder udløb 1. januar 2003).

Med miljøreformen i 1991 blev det understreget, at lovens administration skal bygge på anvendelse af bedste tilgængelige teknik med særlig vægt på renere teknologi (BAT-princippet).

I 1999 blev miljøbeskyttelsesloven og godkendelsesbekendtgørelsen ændret med henblik på gennemførelse af IPPC-direktivet i Danmark. IPPC-direktivets forureningsbegrænsningsprincip bygger på den integrerede tankegang og BAT-princippet. En af følgerne af IPPC-direktivet er, at kravene til virksomhedernes redegørelse for anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) blev uddybet i godkendelsesbekendtgørelsen.

Godkendelsesbekendtgørelsen blev i juni 2001 justeret som opfølgning på Århuskonventionen i relation til klagereglerne og reglerne om forudgående offentlighed.

I dag har størstedelen af de bestående virksomheder en miljø-godkendelse, der dækker hele virksomheden, og det vurderes, at der i dag er ca. 6.550 godkendelsespligtige virksomheder, hvoraf ca. 1.250 er IPPC-virksomheder.

---

4) ”Særligt forurenende virksomheder” ændrede i 1991 betegnelse til ”godkendelsespligtige virksomheder.”

3.1.2 Virksomhedsreguleringen i dag

3.1.2.1 Kapitel 5- godkendelser

Virksomheder eller aktiviteter, der er omfattet af bilag 1 til godkendelsesbekendtgørelsen (listevirksomheder), skal godkendes inden etablering og væsentlige udvidelser eller ændringer. Ved denne forhåndsgodkendelse skal alle potentielle forureningsparametre fra den pågældende virksomhed vurderes i sammenhæng, således at der kan træffes de bedste valg for miljøet som helhed, og således at der ikke overføres forurening fra et medie til et andet.

Godkendelsesbehandlingen sker på baggrund af en ansøgning. Virksomheden skal i ansøgningen bl.a. redegøre for virksomhedens forurening samt for valg af forurenings-begrænsende foranstaltninger, herunder om valget er baseret på bedste tilgængelige teknik. Redegørelsen har betydning for godkendelsesmyndighedens vurdering af, om virksomheden kan indrettes og drives uden at medføre væsentlig forurening, samt hvilke vilkår der bør stilles til virksomheden.

Miljøstyrelsen har til brug for godkendelsesbehandlingen udarbejdet såvel generelle vejledninger som brancheorienteringer og vejledninger for en række brancher. Alt dette materiale er i vidt omfang baseret på viden om bedste tilgængelig teknik på udgivelsestidspunktet. Desuden har Miljøstyrelsen udarbejdet en referenceliste med oplysninger om tilgængelig litteratur om BAT, herunder renere teknologi for en lang række listevirksomheder.

Det forventes i dag, at virksomheden i sin ansøgning forholder sig til retningslinjerne i vejledninger og anbefalingerne i relevante brancheorienteringer samt til det materiale, der måtte fremgå af Miljøstyrelsens referenceliste. De (i)-mærkede virksomheder skal herudover forholde sig til de BREF-noter, der udarbejdes af EU-Kommissionen.⁵

På baggrund af virksomhedens ansøgning og efter eventuel høring af andre myndigheder udarbejder miljømyndigheden et udkast til miljøgodkendelse med vilkår, som virksomheden kan fremsætte bemærkninger til. For (i)-mærkede virksomheder skal der i visse tilfælde tillige foretages en høring af offentligheden. Herefter udarbejder myndigheden den endelige godkendelse.

Hvis virksomheden kan etableres i overensstemmelse med planlægningen for det pågældende område, og godkendelsesmyndigheden finder det godtgjort, at virksomheden kan etableres og drives uden at påføre omgivelserne væsentlig forurening, kan der meddeles godkendelse.

En miljøgodkendelse består af en miljøteknisk beskrivelse og -vurdering samt en vilkårsdel. I godkendelsens vilkår vil myndigheden sædvanligvis stille krav om overholdelse af de grænseværdier, som fremgår af Miljøstyrelsens vejledninger. Myndigheden kan dog på grundlag af en konkret teknisk/økonomisk vurdering skærpe eller lempe kravene i forhold til de vejledende grænseværdier.

---

5) EU-Kommissionen udsender løbende de såkaldte "BAT reference documents" (BREF-noter) for samtlige IPPC-virksomhedstyper. Disse BREF-noter indeholder værdifuld information om branchen og en vurdering af, hvad der helt generelt må anses for BAT, herunder især det referenceniveau for emissioner, som svarer til BAT.

3.1.2.2 Anmeldelsespligt for visse ikke-listevirksomheder

I forbindelse med ændringen af miljøbeskyttelsesloven i 1991 besluttede man at foretage en kraftig reduktion af listen over godkendelsespligtig virksomhed. For de virksomhedstyper, som blev taget ud af den gamle godkendelsesliste, indførte man en anmeldelsespligt.⁶ I 2001 var der i alt ca. 13.000 anmeldepligtige virksomheder.

Formålet med denne anmeldelsespligt er at sikre, at kommunerne får kendskab til de anmeldepligtige virksomheder, således at kommunerne kan tilrettelægge deres tilsyn herefter. Hvis en anmeldepligtig virksomhed medfører væsentlig forurening, kan kommunen meddele påbud om forureningsbegrænsende foranstaltninger med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 42.

Anmeldebekendtgørelsen giver ikke kommunen mulighed for på forhånd at stille krav til en virksomhed (bortset fra visse midlertidige aktiviteter). Kommunen har dog mulighed for at tilkendegive overfor virksomheden, hvilke miljømæssige krav virksomheden kan forventes at blive mødt med, når den er i drift, jf. miljøbeskyttelseslovens § 42, stk. 5.

3.1.2.3 Særlig anmeldepligt for husdyrbrug

Landbruget er omfattet af anmeldepligt i medfør af Husdyrgødningsbekendtgørelsen.⁷ Denne anmeldepligt pålægger landbruget at anmelde etablering, udvidelse eller ændring af bygningsanlæg til husdyrproduktion og/eller etablering, udvidelse eller ændring af husdyrholdet. Endvidere forventes landbruget inden for nærmeste fremtid at blive anmeldepligtig i medfør af en ændring af Samlebekendtgørelsen⁸, hvor etablering, udvidelse eller ændring af anlæg til intensiv husdyravl skal anmeldes. Der er kun få afvigelser i de oplysninger, der stilles krav om i forbindelse med anmeldelsen.

3.1.2.4 Påbudsregulering af ikke-listevirksomheder

Al erhvervsvirksomhed, der ikke er omfattet af godkendelseslisten, kan reguleres med påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 42, under forudsætning af, at virksomheden giver anledning til væsentlig forurening i lovens forstand.

3.1.2.5 VVM-reguleringen

Stort set alle industrianlæg uanset størrelse er berørt af VVM-reglerne.⁹ For nogle få typer industrianlæg – såsom integrerede kemiske anlæg og store kraftværker, fyringsanlæg og affaldsforbrændingsanlæg – er en VVM-vurdering obligatorisk ved nyanlæg eller ændringer, der kan sidestilles med nyanlæg. Det samme gælder meget store svine- og fjerkræbrug. Det fremgår af samlebekendtgørelsens bilag 1, hvilke anlægstyper, der obligatorisk er omfattet af VVM-pligt.

6) jf. bekendtgørelse af 10. maj 1992 om anden virksomhed end listevirksomhed (anmeldebekendtgørelsen).

7) Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 604 af 15. juli 2002 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

8) Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 428 af 2. juni 1999 om supplerende regler i medfør af lov om planlægning.

9) EF-direktivet af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (85/337/EØF), senere ændret med direktiv 97/11/EF af 3. marts 1997 er for anlæg på land implementeret i planloven (lovbekendtgørelse nr. 763 af 11. september 2002) med tilhørende bekendtgørelse nr. 428 af 2. juni 1999 (samlebekendtgørelse) ændret ved ændringsbekendtgørelse nr. 605 af 15. juli 2002.

Langt hovedparten af industrianlæg samt anlæg til intensiv husdyravl er opført på bekendtgørelsens bilag 2. Dette indebærer, at regionplanmyndigheden skal tage stilling til, om det enkelte anlægsprojekt ved nyanlæg eller ændringer, der kan sidestilles med nyanlæg, vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Det samme gælder for ændringer i øvrigt, der kan være til skade for miljøet. Hvis regionplanmyndigheden skønner, at anlægsprojektet vil kunne påvirke miljøet væsentligt, vil projektet være VVM-pligtigt.

VVM-pligtige anlægsprojekter skal have en særlig VVM-tilladelse, før anlægsarbejdet må igangsættes. I de tilfælde, hvor anlægget skal have en miljøgodkendelse, træder denne i stedet for VVM-tilladelsen.

VVM-reglernes miljøbegreb er langt bredere end miljøbeskyttelseslovens, idet det også omfatter biotoper, flora, fauna, landskab og kulturværdier.

Hvis et anlægsprojekt er VVM-pligtigt, skal der udarbejdes et tillæg til regionplanen med fastlæggelse af retningslinier for det pågældende anlæg. Regionplantillægget skal ledsages af en særlig redegørelse for anlæggets miljømæssige konsekvenser.

Et regionplantillæg foranlediget af en VVM-pligt vil som hovedregel blive fremlagt sammen med et udkast til miljøgodkendelse.

3.2 Den fremtidige virksomhedsregulering

Udgangspunktet for udvalgets overvejelser har været ønsket om en forenkling af det nuværende system med henblik på at lette de administrative byrder for virksomhederne og myndighederne. Udvalget har som forudsat i kommissoriet lagt til grund, at den hidtidige miljømæssige standard skal opretholdes.

På denne baggrund foreslås følgende:

- A. Det nugældende godkendelsessystem (det integrerede godkendelsessystem) bibeholdes med enkelte tilpasninger med henblik på dels at fjerne overflødig overimplementering i forhold til IPPC-direktivet, dels at imødekomme landbrugssektorens ønsker om administrative lettelser. Samtidig slankes listen over virksomheder, der skal omfattes af dette system væsentligt.
- B. Der indføres et forenklet godkendelsessystem med mulighed for at meddele standardgodkendelser. Dette system skal omfatte de virksomhedstyper, der udgår af den nuværende godkendelsesliste samt enkelte virksomheder, der i dag er omfattet af anmeldepligten. Systemet indebærer, at der enten meddeles standardgodkendelser eller individuelle godkendelser.
- C. Den nugældende anmeldelsesordning ophæves, dog således, at al erhvervsvirksomhed, som ikke skal godkendes, fortsat kan reguleres ved påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 42. Herved slipper virksomhederne for at indsende anmeldelser til kommunerne om etablering, og oplysningerne tilvejebringes via bl.a. CVR-registret.

Spildevandstilladelser, tilslutningstilladelser og andre nødvendige tilladelser meddeles fortsat efter de gældende regler og ligger i øvrigt uden for udvalgets kommissorium.

3.2.1 Det integrerede godkendelsessystem

Udvalget foreslår, at listen over godkendelsespligtige virksomheder slankes betydeligt, således at det nugældende godkendelsessystem fremover kun skal omfatte større og miljøbetydende virksomheder. Det nugældende godkendelsessystem opretholdes for disse virksomheder. Det har vist sine styrker gennem de seneste 28 år, og IPPC-direktivet og Århus-konventionen er gennemført i Danmark med den nugældende ordning. Udvalget anbefaler dog, at det i forbindelse med ændringen af godkendelsesbekendtgørelsen overvejes, om der er muligheder for at forenkle det nugældende system, uden at man dermed går på kompromis med de internationale forpligtelser.

Specielt for landbruget bør der ses på mulighederne for at forenkle det nugældende bilag 2 (ansøgningsskemaet), så det gøres mere målrettet i forhold til de godkendelsespligtige husdyrbrug. Herudover bør der fortsat være fokus på udarbejdelsen af vejledninger eller andet materiale for landbruget, som vil kunne bidrage til en vis standardisering af godkendelserne af husdyrbrug inden for rammerne af IPPC-direktivet.

I forbindelse med overvejelserne om listeslankning har det været overvejet at opstille kriterier for, hvilke virksomhedstyper der fortsat skal være godkendelsespligtige efter det eksisterende system. Der er enighed om, at listen over virksomheder, der fortsat skal omfattes af det eksisterende system, som minimum bør omfatte de listevirksomheder, der er omfattet af henholdsvis IPPC-direktivet og VVM-direktivets bilag 1.¹⁰

Herudover har det været drøftet, om det er muligt at opstille kriterier for virksomheder med komplekse processer og betydende miljøforurening, som fortsat ønskes underkastet en fuld integreret miljøgennemgang. Det anses imidlertid for vanskeligt at udarbejde entydige kriterier, der gør det muligt at sortere virksomheder efter deres miljømæssige påvirkninger, således at kriterierne alene kan danne basis for en entydig reduktion af den eksisterende liste.

Miljøstyrelsen har derfor foretaget en foreløbig vurdering af, hvilke virksomhedstyper der fortsat bør være godkendelsespligtige efter det eksisterende system. Udvalget har været præsenteret for denne vurdering fra Miljøstyrelsen, der i praksis vil betyde, at ca. 1.350 eksisterende virksomheder bibeholdes på den nugældende liste, mens op til 5.200 virksomheder overføres til en forenklet regulering.

3.2.2 Et forenklet godkendelsessystem

Generel beskrivelse af et forenklet godkendelsessystem

Godkendelsesinstrumentet anses for at være særdeles velegnet til at regulere virksomheder med et vist forureningspotential. Selve forhåndsgodkendelsen har en række indlysende fordele:

- Virksomheden kender kravene, inden byggeriet og driften sættes i gang.
- Virksomheden er beskyttet mod nye krav i 8 år (retsbeskyttelse).

---

10) jf. samlebekendtgørelsens bilag 1.

- Lokaliseringsovervejelser indgår i godkendelsesmyndighedens vurdering med den konsekvens, at godkendelsesmyndigheden i yderste tilfælde kan meddele afslag på en ansøgning på grund af uhensigtsmæssig placering, f.eks. i forbindelse med habitatområder, vandindvindingsområder mv.
- Offentligheden har mulighed for at forholde sig til virksomhedens miljøpåvirkninger.

Der kan imidlertid opnås en mærkbar lettelse for virksomhederne og myndighederne ved at afskaffe en række procedurer og ved i vidt omfang at standardisere godkendelsesbehandlingen. Der har derfor været fokus på ændringer i de formelle papirgange og i myndighedsbehandlingen, hvorimod udvalget ikke peger på ændringer i de miljømæssige krav, der stilles til virksomhederne.

Udvalget har navnlig koncentreret sig om, hvilke oplysninger og hvilken dokumentation der skal foreligge i forbindelse med en ansøgning, og om og i hvilket omfang det er muligt at standardisere godkendelsesbehandlingen.

Udvalget finder det muligt at indføre et forenklet godkendelsessystem for hovedparten af de nuværende listevirksomheder, således at der er basis for en væsentlig slankning af antallet af virksomheder, der skal igennem den integrerede, individuelle godkendelsesbehandling.

Et sådant forenklet godkendelsessystem bør baseres på miljøbeskyttelseslovens grundlæggende principper, som de er udtrykt i lovens kapitel 1. Det foreslås endvidere, at det forenkledede godkendelsessystem indføres inden for rammerne af lovens kapitel 5. Det betyder bl.a., at de nugældende kriterier for godkendelse og principperne for revurdering og retsbeskyttelse opretholdes, ligesom princippet om, at spildevandstilladelser er en integreret del af godkendelsen, opretholdes.

Udvalget lægger vægt på, at et forenklet godkendelsessystem skal kunne gøre det muligt i videst mulig omfang at standardisere godkendelsen for alle virksomheder inden for samme branche, for derved at medvirke til en hurtigere sagsbehandling og lige konkurrencevilkår.

Forudsætningen for en standardisering er, at der udarbejdes ”datablade”, forstået som et sæt standardkrav, som godkendelsesmyndighederne er forpligtet til at anvende i forbindelse med udarbejdelsen af en godkendelse.

Et datablad bør indeholde

- en kort beskrivelse af branchen og dens processer/aktiviteter,
- en kort beskrivelse af de væsentligste miljøforhold hos virksomheder inden for den pågældende branche,
- en beskrivelse af, hvilke oplysninger virksomheden skal indsende (ansøgnings-skema), samt
- standardvilkår vedrørende indretning og drift, herunder emissionsgrænseværdier for væsentlig luftforurening samt i en vis udstrækning egenkontrolvilkår.

Databladet udarbejdes således, at det er repræsentativt for den samlede viden på et givet tidspunkt om en given branche. Med den viden og erfaring Miljøstyrelsen m.fl. har i dag, skønnes det muligt at beskrive den potentielle forure-

ning fra en lang række virksomhedstyper og opstille et sæt standardkrav baseret på den bedste tilgængelige teknik.

Det foreslås, at alle oplysningskravene skal fremgå af databladet, og at ansøgningskravene målrettes den enkelte branche, således at der kun skal indsendes oplysninger, der er relevante for branchen. Herved skabes klarhed og overblik over præcis, hvilke oplysninger der skal indsendes for den enkelte virksomhedstype. Da databladets standardvilkår er baseret på BAT, skal virksomheden ikke selvstændigt redegøre for valg af teknologi, således som tilfældet er i dag.

Det forventes ikke, at det er muligt at beskrive en given virksomhedstype, således at beskrivelsen udtømmende dækker alle tænkelige produktionsforhold inden for branchen. Der vil derfor fortsat være behov for at kunne stille individuelle krav, som er begrundede i afvigelser fra databladets beskrivelser. Det kunne f.eks. dreje sig om forhold, der ligger uden for databladets beskrivelse, helt særlige forhold på den enkelte virksomhed eller situationer, der afviger i forhold til forudsætningerne for databladet. Hvis standardiseringen skal opleves som en forenkling, forudsættes det imidlertid, at hovedparten af virksomhedens forurening kan håndteres af standardvilkårene.

Hvis der opstår uforudsete aktiviteter eller processer inden for en branche, vil anvendelse af databladet ikke være dækkende. I sådanne tilfælde må godkendelsen gives på individuelle vilkår, og databladet bør efterfølgende revideres.

Hvis en ansøgning vedrører en virksomhed, der er omfattet af et eller flere datablade, udarbejder godkendelsesmyndigheden på baggrund af ansøgningen og databladene en standardgodkendelse med

- databladets standardvilkår for indretning og drift samt for begrænsning af luftforurening,
- individuelt fastsatte støj- og evt. lugtvilkår baseret på en konkret vurdering,
- egenkontrolvilkår, der i en vis udstrækning skal fastsættes individuelt,
- eventuelle individuelt fastsatte vilkår begrundet i særlige forhold på virksomheden, som ikke er dækket af databladet, samt
- en evt. spildevandstilladelse til direkte udledning efter de gældende regler.

Støj-, lugt- og spildevandsvilkår kan vanskeligt standardiseres, idet sådanne vilkår altid beror på omgivelsernes karakter og sårbarhed. Der er desuden forholdsvis få virksomheder, der udleder spildevand direkte til vandløb, søer eller havet, og spildevandet fra disse virksomheder er karakteriseret ved en stor variation.

Hvis en ansøgning vedrører en virksomhed, der ikke er omfattet af datablade, udarbejdes en individuel godkendelse baseret på Miljøstyrelsens vejledninger mm. Godkendelsen skal indeholde

- vilkår for indretning og drift
- emissionsgrænseværdier for væsentlig luftforurening
- egenkontrolvilkår
- støj- og evt. lugtkrav samt
- en evt. spildevandstilladelse til direkte udledning efter de gældende regler.

En sådan godkendelse vil ikke adskille sig væsentligt fra de godkendelser, der meddeles i dag, idet der dog er undtaget de vilkår, som i dag er obligatoriske alene på grund af IPPC-direktivet.

Både ved standardgodkendelsen og den forenklede individuelle godkendelse bør omfanget og hyppigheden af egenkontrol fastsættes på et standardniveau for nye virksomheder med mulighed for at ”skrue op og ned” for niveauet for egenkontrol afhængig af bl.a. virksomhedens adfærd. Hvis en virksomhed allerede har en godkendelse, der skal erstattes af en standardgodkendelse, bør niveauet ses i lyset af virksomhedens hidtidige niveau for egenkontrol.

Databladene udarbejdes af Miljøstyrelsen i samarbejde med de respektive brancher og organisationer samt kommunale eksperter efter en fast skabelon og med evt. konsulentbistand. Inden udgivelse sendes de i ekstern høring til de kommunale parter, de grønne organisationer og andre relevante interessenter.

Hvis et datablad omhandler en branche, for hvilken der er udarbejdet en branchevejledning, ophæves branchevejledningens anbefalinger samtidig med udsendelsen af databladet.

Miljøstyrelsen vurderer, at der vil kunne udarbejdes datablade for op til 20 -25 forskellige virksomhedstyper svarende til ca. 4.000 eksisterende virksomheder. Hvis Miljøstyrelsen skal kunne færdiggøre op til 25 datablade inden for en meget kort årrække, forudsætter det et meget positivt medspil fra de berørte brancher og de kommunale organisationer. Kan der ikke opnås enighed om indholdet, er der risiko for, at et forenklingspotentiale går tabt.

Databladet er i sig selv en nykonstruktion, der hverken ligner Miljøstyrelsens nugældende vejledninger, brancheorienteringer eller bekendtgørelser, idet godkendelsesmyndigheden skal anvende databladets standardvilkår, hvis virksomheden er omfattet af databladet, suppleret med individuelle vilkår, som ovenfor anført. Herved adskiller databladet sig fundamentalt fra Miljøstyrelsens vejledninger, der danner udgangspunkt for godkendelsesmyndighedens fastsættelse af vilkår, og som i nogen grad kan fraviges. Databladets standardvilkår får først retsvirkning, når de er indarbejdet i en godkendelse. Der kan som hidtil klages over afgørelsen om godkendelse.

Det forudsættes, at databladene løbende revideres dels afhængig af teknologiudviklingen i branchen, dels afhængig af erfaringerne med de enkelte datablade. Der påhviler derfor styrelsen et stort arbejde med at udarbejde databladene og vedligeholde dem. Dette indebærer naturligvis, at det bør overvejes nøje, hvilke brancher der med fordel kan udarbejdes datablade for.

Det anbefales, at standardgodkendelser med datablade anvendes på virksomhedstyper med

- relativt ensartede og velkendte processer/aktiviteter samt
  - velkendte, veldefinerede og ensartede miljøpåvirkninger,
- idet det forventes at være muligt at beskrive og medtage op til 90% af virksomhedstypens væsentligste miljøforhold i et datablad.

Af ressourcemæssige hensyn kan det kun anbefales at udarbejde datablade for virksomhedstyper med et vist antal på landsbasis. Det giver i øvrigt ikke mening at lave datablade for virksomhedstyper med meget få virksomheder, hvor der kun vil være et begrænset erfaringsmateriale at bygge på.

I det følgende beskrives det forenkledede godkendelsessystem nærmere med hensyn til kravene til ansøgning og overgangsregler.

Oplysningskrav ved ansøgning om en forenklet godkendelse.

Udvalget har overvejet mulighederne for at afskaffe ikke relevante oplysningskrav, således at virksomhederne oplever en reel lettelse i forbindelse med ansøgningsproceduren. Omfanget af oplysninger og forhåndsdokumentation bør begrænses til de nødvendige oplysninger om forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger. Det gælder, uanset om der er tale om en virksomhed omfattet af et datablad eller ej.

Forhåndsdokumentation

I dag er det sådan, at en ansøgning om godkendelse altid skal ledsages af en støjberegning/måling. Hvis virksomheden giver anledning til væsentlig luftforurening, skal der ligeledes vedlægges en OML-beregning til beregning af de nødvendige afkasthøjder. Begge dele har til formål at sandsynliggøre over for godkendelsesmyndigheden, at virksomheden kan overholde Miljøstyrelsens støj- og luftvejledninger. Der skønnes ikke at være grundlag for at forenkle kravene til beregning af skorstenshøjder, idet dette er helt centralt for vurderingen af, om virksomhedens udledninger til luften kan overholde kravene til luftkvaliteten i omgivelserne.

Anderledes forholder det sig med støj, idet ikke alle virksomheder giver anledning til støjgener. Praksis viser da også, at virksomhederne ofte ikke vedlægger støjmålinger eller -beregninger. I disse tilfælde har godkendelsesmyndigheden efterfølgende måttet bede om sådanne, hvis det er skønnet nødvendigt.

Det foreslås derfor, at kravet om obligatoriske støjmålinger/beregninger ophæves. Det betyder, at virksomhederne påtager sig et større ansvar for efterfølgende enten at skulle nedbringe støjen, eller at skulle lukke produktionen helt eller delvis, hvis støjgrænserne alligevel ikke kan overholdes.

For de særlige tilfælde, hvor godkendelsesmyndigheden vurderer, at der er behov for en støjberegning/måling, foreslås det, at der indsættes en hjemmel i godkendelsesbekendtgørelsen, der giver tilsynsmyndigheden mulighed for at foranledige, at der udføres en støjberegning/måling. Herved kan man sikre sig mod de situationer, der erfaringsmæssigt har givet anledning til problemer, og som har vist sig vanskelige eller umulige at løse, når virksomheden først er etableret. Desuden kan man sikre sig i de situationer, hvor tilsynsmyndigheden ikke har tillid til virksomhedens egen vurdering af støjbelastningen.

Visse aktiviteter er karakteriseret ved en voldsom støjudsendelse. Det drejer sig f.eks. om skydebaner, motorsportsbaner, lufthavne og forlystelsesparker. For sådanne virksomheder kan det ikke anbefales at fjerne kravet om forhåndsdokumentation. I disse tilfælde bør en støjberegning altid være obligatorisk. De virk-

somheder, for hvilke dette er relevant, kunne f.eks. markeres med en stjerne i den reviderede liste over godkendelsespligtige virksomheder.

Redegørelse for valg af teknologi forbindelse med ansøgningen

I dag skal alle listevirksomheder i forbindelse med en godkendelsesansøgning redegøre meget detaljeret for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af bedste tilgængelige teknik, herunder renere teknologi. Heri indgår en redegørelse for de overvejelser virksomheden har gjort sig om substitution, energi- og råvarebesparelser, reduktion af affaldsmængder mv. samt oplysninger om energieffektivitet.

Godkendelsesmyndigheden må ikke meddele godkendelse, medmindre den har sikret sig, at virksomhedens indretning og drift er baseret på bedste tilgængelige teknik (BAT) for den pågældende virksomhedstype.

Dette krav har sit udspring i det grundlæggende krav i miljøbeskyttelseslovens § 3 og 4, der dels forpligter virksomheden til at begrænse forureningen mest mulig ved anvendelse af BAT, dels forpligter myndighederne til at lægge BAT-princippet til grund ved lovens administration.

Reglerne i miljøbeskyttelseslovens § 3 og 4 er baseret på årelang tradition i Danmark, men sikrer samtidig, at Danmark er i stand til at opfylde en lang række direktiver og konventioner om udledning af forurening fra industrielle aktiviteter, herunder IPPC-direktivet. IPPC-direktivet er bl.a. inspireret af den danske model.

For de (i) – mærkede listevirksomheder (IPPC-virksomheder) betyder IPPC-direktivet, at BREF-noterne, jf. ovenfor, skal tages i betragtning ved fastsættelsen af emissionsgrænseværdier for IPPC-virksomheder.

Oplysningskravet om BAT i ansøgningen har været begrundet i ønsket om at formå virksomheden til at redegøre for valg af produktionsteknologi. I det omfang, der foreligger reelle valgmuligheder, og tilsynsmyndigheden har den fornødne indsigt til at bidrage til den faglige dialog, kan oplysningskravet føre til en gavnlig effekt på miljøet. Der er dog stor forskel på, i hvilken grad de enkelte tilsynsmyndigheder har insisteret på at få disse oplysninger, og resultatet har langt fra altid stået mål med indsatsen.

I de datablade, som Miljøstyrelsen skal udarbejde, vil Miljøstyrelsen efter lovens § 3 være forpligtet til at basere kravene i databladet på den bedste tilgængelige teknik. Den enkelte virksomhed vil derfor ikke have behov for at redegøre for BAT i ansøgningen, eftersom Miljøstyrelsen har ”vist vejen”. Det foreslås derfor, at kravet om redegørelse for BAT ophæves for de virksomheder, der er omfattet af et datablad. Herved kan der opnås en væsentlig besparelse i det tidsforbrug, som tidligere har været anvendt på at fremskaffe og diskutere disse oplysninger.

Hvis der foreligger relevante oplysninger om BAT, som er fremhævet i Miljøstyrelsens referenceliste, anbefales det, at virksomheder, der ikke er omfattet af datablade, i deres ansøgning skal oplyse i ansøgningen, hvordan dette materiale har indgået i virksomhedens valg af teknologi.

Hvis der ikke er relevante referencer til BAT og renere teknologi i Miljøstyrelsens referenceliste for den pågældende branche, vil det være tilstrækkeligt, at godkendelsens vilkår baseres på Miljøstyrelsens generelle vejledninger. Der ses ingen miljømæssige betænkeligheder herved, og det afspejler i vidt omfang praksis i dag. Det skal dog understreges, at der ikke er noget til hinder for, at myndighederne i forbindelse med en ansøgning om godkendelse kan bede virksomheden om at redegøre for, om den har truffet de bedst mulige beskyttelsesforanstaltninger, uanset om det står i ansøgningsskemaet eller ej, hvis myndigheden finder, at der er et konkret begrundet behov herfor. Det følger allerede af miljøbeskyttelseslovens § 3.

Et forenklet ansøgningsskema

På baggrund af ovenstående foreslås det, at der udarbejdes et forenklet ansøgningsskema med følgende indhold:

- Basisoplysninger om virksomheden.
- Kort beskrivelse af det ansøgte projekt.
- Oplysninger om virksomhedens placering, herunder placering af produktionsanlæg mv.
- Kort beskrivelse af virksomhedens produktion, herunder oplysninger om art og forbrug af råvarer og hjælpestoffer, driftstid mv.
- Oplysninger om
  - luftforurening, herunder lugt
  - spildevand
  - støj
  - affald
- Oplysninger om planlagte forureningsbegrænsende foranstaltninger til beskyttelse mod forurening af luft, vand, jord og grundvand.
- Forslag til egenkontrol, herunder sammenhæng til et evt. miljøledelsessystem.
- Oplysninger om risikoen for driftsforstyrrelser og uheld.
- Såfremt Miljøstyrelsens referenceliste indeholder relevante referencer om renere teknologi eller BAT for den branche, som virksomheden tilhører, oplyses om, hvordan dette materiale har indgået i virksomhedens valg af teknologi.

Dette vil kunne føre til en ansøgningsformular, der er mere enkel end den, der anvendes for godkendelsespligtige virksomheder i dag. Ansøgningsskemaet skal anvendes af de virksomheder, der ikke er omfattet af datablade. For virksomheder omfattet af datablade vil ansøgningskravene fremgå heraf.

Overgangsregler

Det forenkledede godkendelsessystem og listeslankningen kan ikke gennemføres uden en ændring af miljøbeskyttelsesloven. Ændringen skal gøre det muligt at udarbejde en ny godkendelsesbekendtgørelse med 2 lister over de virksomheder, der skal omfattes af henholdsvis det nugældende system og det forenkledede system. Udvalget har drøftet de overgangsproblemer, der herved rejses og anbefaler følgende:

Virksomheder, der allerede er godkendt, beholder den meddelte godkendelse med de rettigheder og pligter, der følger heraf. Så længe virksomheden ikke ændres eller udvides væsentligt, administreres godkendelsen efter de nugældende

regler. Den omstændighed, at der udarbejdes et datablad, betyder altså ikke, at virksomheden automatisk skal have ændret sin eksisterende godkendelse. Overgangen til standardgodkendelsen bliver først aktuel, når virksomhedens retsbeskyttelse er udløbet, eller når virksomheden søger om tilladelse til udvidelser eller ændringer.

a) Virksomheden er omfattet af datablad.

Første gang virksomheden ændres eller udvides på en sådan måde, at det kræver en godkendelse efter lovens § 33, opstår spørgsmålet, om det er mest hensigtsmæssigt at ophæve den eksisterende godkendelse og meddele en standardgodkendelse efter databladet for hele virksomheden, incl. ændringerne, eller om der blot skal meddeles en tillægsgodkendelse.

Hvis retsbeskyttelsen ikke er udløbet, meddeles en tillægsgodkendelse ud fra databladet, medmindre virksomheden og tilsynsmyndigheden er enige om at erstatte den eksisterende godkendelse med en standardgodkendelse.

Hvis retsbeskyttelsen er udløbet, kan tilsynsmyndigheden revidere godkendelsen med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven og erstatte den gamle godkendelse med en standardgodkendelse.

b) Virksomheden er ikke omfattet af datablad

Hvis virksomheden ændres eller udvides på en sådan måde, at det kræver godkendelse efter lovens § 33, meddeles en tillægsgodkendelse med udgangspunkt i det forenkede ansøgningskema.

Hvis en eksisterende virksomhed skal have en standardgodkendelse, og databladet indeholder skærpede krav i forhold til virksomhedens gældende godkendelse, forudsættes det – i lighed med hvad der gælder i dag – at virksomheden får rimelige frister til at opfylde de nye krav. Dette er en helt naturlig konsekvens af proportionalitetsprincippet.

Som ovenfor anført forudsættes databladene revideret med jævne mellemrum. Dette udløser spørgsmålet om, hvornår et revideret datablad aktiveres/ får virkning for en allerede meddelt standardgodkendelse. Udvalget anbefaler, at nye og reviderede datablade først får virkning for bestående virksomheder, når retsbeskyttelsen er udløbet, og tilsynsmyndigheden skal godkende en væsentlig ændring eller finder, at der er behov for revision.

3.2.3 Anmeldesystemer

Anmeldesystemet for ikke-listevirksomheder blev i sin tid indført med henblik på at sikre, at tilsynsmyndighederne fik så meget kendskab til virksomhederne og deres miljøbelastning, at de havde mulighed for at tilrettelægge deres tilsyn herefter. Formålet var endvidere at give mulighed for en forhåndsdialog mellem virksomheder og myndigheder om relevante miljøkrav, før virksomheden etableres. Dette sikrer virksomheden mod evt. fejlinvesteringer og medvirker til en smidigere myndighedsbehandling. Behovet for at få kendskab til virksomheder-

ne er uændret, selvom det i praksis har vist sig, at systemet ikke fungerer efter hensigten, idet virksomhederne meget ofte ikke indsender de nødvendige anmeldelser.

Det foreslås derfor, at kommunerne på anden måde end ved virksomhedernes aktive anmeldelse får tilført de nødvendige data om, at en ny virksomhed med potentielle miljøpåvirkninger etablerer sig inden for kommunen, eller at en eksisterende virksomhed ændres eller udvides væsentligt.

Udvalget foreslår derfor, at det nugældende anmeldesystem ophæves. Udvalget anbefaler, at kommunen på baggrund af CVR-registret får oplysninger om nye virksomheder, mens oplysninger om ændringer og udvidelser af eksisterende virksomheder, som kan give anledning til væsentlig forurening, indhentes via tilsynet og om muligt fra byggesagsbehandlingen. Udvalget erkender, at der vil være tilfælde, hvor kommunen ikke får alle oplysninger, men det kan efter udvalgets opfattelse ikke begrunde, at et i øvrigt ineffektivt system opretholdes.

Anmeldeordningen for midlertidige aktiviteter videreføres, og det kan i den forbindelse overvejes, at visse bygge- og anlægsprojekter skal omfattes. Anmeldelsen muliggør dels, at kommunen kan nå at stille relevante krav til aktiviteten, inden det er for sent, dels at kommunen kan informere de lokale borgere om forestående aktiviteter af midlertidig karakter, som kan være forbundet med store gener.

Der bør herudover ses på mulighederne for at forenkle landbrugets anmeldepligt i forbindelse med etablering, udvidelse eller ændring af husdyrproduktion med henblik på, at den administrative byrde mindskes. Det bør søges undgået, at stort set sammenfaldende oplysninger skal anmeldes til flere myndigheder, og mulighederne for digitalisering, udveksling af oplysninger samt indhentning af registeroplysninger bør indgå i en eventuel forenkling.

3.3 Anvendelse af branchebekendtgørelser

Godkendelsespligten kan helt eller delvis erstattes med bekendtgørelser, der enten regulerer hele branchen, dvs. alle miljøforhold, eller udvalgte aktiviteter/processer.

Udarbejdelse af branchebekendtgørelser forudsætter imidlertid

- at der er et vist antal virksomheder inden for samme branche,
- at teknologiudviklingen på de miljøbelastende aktiviteter er moderat,
- at der er tale om velkendte, veldefinerede og ensartede gener og miljøbelastninger, og
- at der eksisterer en velorganiseret brancheorganisation, idet en konstruktiv dialog med branchen er en absolut nødvendighed.

Fordelene ved at anvende branchebekendtgørelser består i, at virksomhederne kan etablere sig uden videre under overholdelse af bekendtgørelsens krav, og at virksomhederne kan indrette sig i tillid til, at de ikke vil blive mødt med yderligere krav fra tilsynsmyndighedens side på de områder, som bekendtgørelsen dækker.

Fordelene skal imidlertid holdes op mod risikoen for stive og ufleksible regler, der øger behovet for dispensationer og hermed alligevel nødvendiggør individuel behandling. Også selve overgangen fra individuel godkendelse til en regulering efter en bekendtgørelse kan erfaringsmæssigt volde store problemer for eksisterende virksomheder.

Når man udarbejder en branchebekendtgørelse, fastlåses teknologien på et givet tidspunkt. Det betyder, at der først kan stilles nødvendige skærpede krav til virksomheder i branchen, når bekendtgørelsen revideres, og da dette som bekendt er meget ”tungt”, vil der gå lang tid, før man kan justere kravene til en branche omfattet af en bekendtgørelse.

Det kan imidlertid ikke afvises, at det for nogle brancher kunne være et reelt alternativ til det forenklede godkendelsessystem at udarbejde en branchebekendtgørelse. Udarbejdelse og revision af branchebekendtgørelser indebærer dog erfaringsmæssigt et meget stort ressourceforbrug, og det bør derfor overvejes, om datablade ikke er en hurtigere og mere fleksibel måde også i forhold til de relevante brancher. Branchebekendtgørelser forventes fremover kun anvendt undtagelsesvis og typisk i forhold til brancher, som ikke er omfattet af et godkendelsessystem, men hvor særlige forhold taler for en ensartet regulering. Det kan nævnes, at renserier fremover vil blive omfattet af en branchebekendtgørelse.

3.4 Miljømæssige konsekvenser

En lang række virksomheder vil kunne overføres til et forenklet godkendelsessystem, uden at dette medfører miljømæssige forringelser af betydning, også selv om der ikke er udsendt datablade for de pågældende virksomhedstyper. Man skal i den forbindelse være opmærksom på, at de bestående virksomheder allerede i dag er omfattet af en godkendelse, og at det netop ikke forudsættes, at de miljømæssige krav i den forenklede godkendelse vil være lempeligere end i den integrerede godkendelse.

Hvis databladene er godt gennemarbejdet og repræsentative for branchen, vurderes der heller ikke at være miljømæssige forringelser ved at meddele standardgodkendelse på basis af et datablad. Standardgodkendelsen synes tværtimod langt mere målrettet, og kan meget vel for en række virksomheder medføre miljøforbedringer på sigt.

Der ses ingen miljømæssige betænkeligheder ved at reducere kravet om, at virksomhederne skal redegøre for bedste tilgængelige teknik. Det skyldes for det første, at der for de virksomheder, hvor der er datablade, allerede er taget højde for BAT i standardvilkårene. For det andet kan der for de virksomheder, hvor der ikke er datablade, kun forventes en kvalificeret redegørelse, hvis der foreligger tilgængelige oplysninger herom i Miljøstyrelsens referenceliste. Dette afspejler i vidt omfang praksis i dag. Det forudsætter naturligvis, at Miljøstyrelsens referenceliste løbende opdateres.

3.5 Administrative og økonomiske konsekvenser

3.5.1 Virksomhederne

Forslaget indebærer, at listen over godkendelsespligtige virksomheder efter det nugældende system slankes betydeligt, således at op til 5200 eksisterende virksomheder vil kunne overføres til et forenklet godkendelsessystem. For de fleste af disse virksomheder udarbejdes standardgodkendelser på grundlag af datablade.

Det nye forenkledede godkendelsessystem medfører en række administrative lettelser og forenklinger hos virksomhederne, specielt for virksomheder omfattet af datablade, dels fordi kravene til ansøgningen og forhåndsdokumentation reduceres, dels fordi virksomhederne ikke længere skal redegøre for BAT i samme omfang som under den nugældende regulering.

Forslaget om et forenklet godkendelsessystem indebærer,

- at en virksomhed på forhånd bedre kan gennemskue kravene i de tilfælde, hvor der er udsendt datablade, og
- at sagsbehandlingstiden reduceres, idet databladets vilkår skal anvendes direkte i godkendelsen.

Hertil kommer, at en lang række virksomheder ikke længere skal indsende en anmeldelse, når anmeldeordningen for ikke-listevirksomhed ophæves. I dag er der ca. 13.000 anmeldepligtige virksomheder.

Det er ikke muligt at beregne omfanget af den samlede administrative lettelse for virksomhederne, bl.a. fordi det nuværende tidsforbrug ikke kendes. Det forventes, at tidsforbruget i forbindelse med opnåelse af en forenklet godkendelse (uden datablad) og i endnu højere grad ved en standardgodkendelse (med datablad) vil kunne reduceres. Hertil kommer fordelene ved en hurtigere sagsbehandling hos myndighederne. Udvalget anbefaler, at rapporten forelægges for et af Økonomi- og Erhvervsministeriet nedsat Fokuspanel.

3.5.2 Myndighederne

For de godkendende myndigheder – amter og kommuner – vil der ligeledes blive tale om ressourcebesparelser, idet tidsforbruget til udarbejdelse af en forenklet godkendelse (uden datablad) vil være mindre end ved en godkendelse efter det eksisterende integrerede system. Det gælder i endnu højere grad ved en standardgodkendelse, idet der i de tilfælde, hvor der er udsendt datablade, på forhånd er gjort op med, hvad de væsentlige miljøproblemer er hos branchen, således at godkendelsesbehandlingen i højere grad kan målrettes disse forhold. Hertil kommer, at det bliver lettere at udarbejde den miljøtekniske beskrivelse og vurdering til godkendelsen, når der er udarbejdet datablade. Disse besparelser vil i første omgang opnås ved godkendelse af nye virksomheder.

Eksisterende virksomheder, der ændres/udvides væsentligt, skal fortsat søge om tillægsgodkendelse. For de virksomhedskategorier, der omfattes af et datablad, vil sådanne tillægsgodkendelser normalt kunne udføres med en reduceret ressourceindsats, da databladet forudsættes i vidt omfang at have taget højde for variationerne i produktionsforhold.

For staten betyder udfærdigelsen - og senere vedligeholdelsen - af datablade en ny arbejdsopgave, der vil kræve et merforbrug i forhold til den eksisterende ordning.

Samlet set vurderes det, at ressourceforbruget i forbindelse med godkendelsesarbejdet i den offentlige sektor vil kunne reduceres i takt med, at udvalgets anbefalinger er gennemført.

3.6 Monitering og evaluering

Udvalget anbefaler, at konsekvenserne for virksomhederne, myndighederne og miljøet af de nye elementer i den fremtidige virksomhedsregulering - det forenkede godkendelsessystem og standardgodkendelse baseret på datablade - vurderes efter 3 – 5 år.

Det bør i den forbindelse vurderes, hvordan arbejdet med udarbejdelsen af datablade skrider frem, herunder behovet for en fast revisionskadance af databladene. Desuden bør det vurderes, om forudsætningerne for at udarbejde datablade, som omtalt foran i afsnit 3.2.2, har været til stede.

For systemet med standardgodkendelser baseret på datablade forudsættes det, at der på dette tidspunkt eksisterer mindst 4 – 5 datablade, som dækker et par tusind virksomheder, og at disse datablade har været udsendt i det mindste i ca. 2 år, for at der er opnået et tilstrækkeligt erfaringsgrundlag.

Godkendelsernes kvalitet og systemets administrative konsekvenser vurderes på grundlag af en gennemgang af godkendelser, som de lokale myndigheder udsteder. Gennemgangen forventes at blive udført efter følgende sigtelinjer:

Generelt for virksomheder omfattet af det forenkede godkendelsessystem:

- Forløbet tid fra ansøgningen er indsendt til godkendelse er meddelt.
- Har der vist sig behov for forudgående støjmåling/-beregning.
- Er der stillet krav om dokumentationsmåling for støjbelastning.
- Er der stillet krav om dokumentationsmåling for lugtimmission.
- Har der vist sig behov for at indhente supplerende oplysninger hos virksomheden.

Virksomheder omfattet af det forenkede godkendelsessystem uden datablad:

- Er der foretaget en supplerende vurdering af bedste tilgængelige teknik.
- På hvilket grundlag er grænseværdierne fastsat (fx Miljøstyrelsens vejledninger).

Virksomheder omfattet af standardgodkendelse med datablad:

- Er retningslinjerne i databladet fulgt.
- Er der stillet individuelle vilkår (hvilke og hvorfor).

Når den endelige evaluering skal foretages, indhentes supplerende oplysninger hos virksomhederne, miljømyndighederne og de grønne organisationer om følgende forhold:

- Er systemet effektivt (eventuelt sammenlignet med den nugældende godkendelsesordning).

- Er der opnået administrative lettelse i forhold til det nuværende system
- Har systemet givet anledning til miljømæssige problemer, som ikke kan håndteres med det nye system, eller som kræver yderligere tiltag.
- Standarden og oplysningsniveauet i forhold til offentligheden i de nye godkendelsestyper, herunder fordele og ulemper i forhold til det nuværende system.

Visse af oplysningerne kan evt. indhentes via vurdering i et virksomhedspanel.

Evalueringen afsluttes med en rapport, der forelægges de organisationer og myndigheder, som har været repræsenteret i Virksomhedsudvalget.

3.7 Tidsperspektiv

På baggrund af rapportens konklusioner vurderes det nødvendigt at ændre miljøbeskyttelsesloven på en række punkter, således at der bliver hjemmel til et forenklet godkendelsessystem i form af en standardgodkendelse for en række virksomheder. Miljøbeskyttelsesloven vil i så fald skulle give hjemmel til at operere med to typer godkendelser afhængig af virksomhedernes forureningspotentiale.

Et eventuelt lovforslag forventes udarbejdet med henblik på fremsættelse i Folketingssamlingen 2003/2004.

4 Virksomhedstilsynets indhold og omfang

4.1 Indledning - Tilsynets udvikling

Tilsynet med virksomheder og landbrug er udlagt til kommunerne og amterne, hvilket har været situationen siden den første miljøbeskyttelseslov fra 1973.

Håndhævelsesbetænkningen fra 1983 påpegede, at der generelt var problemer med især kommunernes varetagelse af deres tilsynsbeføjelse. I 1987 blev det på den baggrund aftalt mellem Miljøministeriet, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen at opprioritere miljøtilsynet med virksomheder og husdyrbrug. Dette førte til en betydelig styrkelse af de kommunale miljøforvaltninger i sidste halvdel af 1980'erne. De amtslige forvaltninger var allerede på dette tidspunkt relativt veludbyggede.

I 1996 blev der på baggrund af Miljøstyrelsens kritik af tilsynet i en række kommuner indgået en aftale mellem Kommunernes Landsforening og miljø- og energiministeren om minimumsfrekvenser for tilsynet med forskellige kategorier af virksomheder, herunder henholdsvis godkendelsespligtige virksomheder, anmeldte virksomheder og virksomheder omfattet af branchebekendtgørelser samt landbrug. Minimumsfrekvenserne for tilsyn er aftalt til:

- Minimum 50 % af listevirksomhederne skal være tilset i løbet af det pågældende år, og
- minimum 50 % af virksomheder omfattet af anmelde- eller branchebekendtgørelser skal være tilset i løbet af det pågældende og foregående år, og
- minimum 50 % af landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold skal være tilset i løbet af de sidste tre år regnet fra det pågældende år.
- Herudover skal alle svinebrug med en opbevaringskapacitet svarende til fra 6 til 9 måneders gødningsproduktion også være tilset inden for de seneste tre år.

Det blev samtidig understreget, at overholdelse af minimumsfrekvenserne ikke i sig selv var udtryk for et godt tilsyn og ikke alene burde lægges til grund for tilrettelæggelsen af kommunernes miljøindsats, men indsatsen burde tage udgangspunkt i de lokale miljømæssige problemer og prioriteringer.

I 2000 blev de fælleskommunale miljø- og levnedsmiddelkontrolenheder nedlagt i forbindelse med, at staten overtog fødevarekontrollen. Disse såkaldte MLK-enheder havde hidtil bistået tilsynsmyndighederne med især prøvetagning og analyser, men også for mange kommuners vedkommende med egentlige tilsynsopgaver. Til erstatning for centrene etablerede kommunerne nye fælleskommunale miljø-samarbejder eller miljøcentre over hele landet.

Kommunernes Landsforening har oplyst, at der primo 2003 er dannet 23 miljø-samarbejder, heraf 15 som egentlige § 60-samarbejder i henhold til den kommunale styrelseslov. Miljø-samarbejderne varierer i størrelse; det mindste omfatter 2 kommuner, det største 58 kommuner. Kun 2 kommuner står uden for miljø-samarbejderne. Miljø-samarbejdernes opgaver for kommunerne varierer stærkt. Nogle kommuner har valgt at lægge store dele af deres godkendelses- og

tilsynsarbejde over i miljøsamarbejderne, mens andre kommuner kun benytter samarbejderne i meget begrænset omfang. Endvidere har miljøsamarbejderne ikke én bestemt måde at fungere på, dette varierer fra samarbejde til samarbejde. I de større miljøsamarbejder med større kompetencer synes der at være flere afgørelser om påbud/forbud eller politianmeldelser, ligesom der i større kommuner er en tendens til, at flere beslutninger tages af forvaltningen efter delegation af kommunalbestyrelsen.

Kommunerne anvendte i 2001 til godkendelses-, tilsyns-, kortlægnings- og planlægningsopgaver på miljøområdet ressourcer svarende til 1.009 årsværk. Heraf anvendtes 710 årsværk i egen forvaltning og et beløb til miljøcentre og fremmede tjenesteydelser svarende til henholdsvis 200 årsværk og 99 årsværk. Det bemærkes, at udgiften til miljøcentre og fremmede tjenesteydelser også indbefatter analyseudgifter og andre driftudgifter.

Af de samlede ressourcer på 1.009 årsværk anvendtes ca. 50 årsværk (5%) på godkendelser, 645 årsværk (64 %) på tilsynet og 314 årsværk (31 %) på kortlægning og planlægning (f.eks. vandindvinding, spildevand, miljøhandlingsplaner etc).

Af de ca. 50 årsværk til godkendelser anvendtes ca. 44 årsværk (87 %) til industrigodkendelser og ca. 7 årsværk (13 %) til landbrugsgodkendelser.

Af de 645 årsværk til tilsynet anvendtes 66 årsværk (10 %) til listevirksomheder, 147 årsværk (23 %) til anmelde- og branchevirksomheder inkl. pelsdyrfarme, 98 årsværk (15 %) til landbrugstilsynet, 72 årsværk (11 %) til § 42-virksomheder og 263 årsværk (41 %) til ”andet tilsyn” – herunder tilsyn med vandløb, vandforsyning, spildevand, badevand, jordforurening og plantebrug.

Amterne anvendte i 2001 til de a-mærkede listevirksomheder ressourcer svarende til i alt 175 årsværk. Heraf anvendtes 155 årsværk i egen forvaltning og et beløb til fremmede tjenesteydelser svarende til 20 årsværk. Som for kommunerne indbefatter udgiften til fremmede tjenesteydelser også analyseudgifter og andre driftudgifter. Af de samlede ressourcer på 175 årsværk anvendtes 87 årsværk (ca. 50 %) til godkendelser og 88 årsværk (ca. 50 %) til tilsynet.

4.2 Tilsynsopgaven i dag

4.2.1 Generelle principper

Miljømyndighederne har i dag følgende administrative redskaber til at forebygge eller begrænse forureningen:

- Meddelelse af godkendelser og tilladelser med tilhørende vilkår.
- Meddelelse af påbud, hvori der fastlægges regulering af et eller flere miljøforhold.
- Meddelelse af forbud imod forurenende eller potentielt forurenende aktiviteter.
- Vedtagelse af kommunale forskrifter (regulativer) til imødegåelse af forurening og uhygiejniske forhold.

Det generelle tilsyn med miljøbeskyttelsesloven og bestemmelser fastsat med hjemmel i loven føres efter reglerne i miljøbeskyttelseslovens kapitel 9.

Tilsynsopgaven er at kontrollere, at

- regler i miljøloven og bekendtgørelser i medfør heraf overholdes,
- vilkår fastsat i forbindelse med godkendelser og tilladelser overholdes,
- påbud og forbud efterkommes, og
- fastsatte regulativer efterkommes.

Hertil kommer, at behovet for at meddele påbud og forbud konstateres som led i tilsynet.

Tilsynet skal således generelt sikre, at fornødne tilladelser og godkendelser indhentes som forudsat i loven, og at vilkår og generelle regler overholdes.

Derudover skal tilsynet sikre, at forurening fra virksomheder, anlæg og lignende, der ikke er reguleret af tilladelser, godkendelser eller forbud, ikke giver anledning til uønskede miljøeffekter eller risiko herfor.

Tilsynet skal være opsøgende, forstået på den måde, at tilsynsmyndigheden selv skal tage initiativ til i passende omfang at føre tilsyn med virksomheder mv.

Tilsynet kan således ikke nøjes med alene at reagere i forbindelse med oplysninger om forurening og klager fra borgerne over uacceptable miljøgener.

Der har endvidere gennem årene udviklet sig den praksis, at tilsynet som udgangspunkt er baseret på dialog mellem myndighed og virksomhed. Dette gælder i forhold til spørgsmålet om, hvilke krav der skal stilles til virksomhederne, hvor det er normalt - i hvert fald for ikke-listevirksomheder - at der ikke skrives til udstedelse af påbud, hvis virksomhederne frivilligt foretager nødvendige ændringer. Når påbud gives, er de også oftest baseret på forudgående dialog både med hensyn til indhold og til frister for efterkommelse. Dialogen om indholdet af påbudene går på alle de aspekter, som overlader et spillerum til myndigheden, dvs. f.eks. hvad der skal anses for BAT for virksomheden, og om der er konkret grund til at fravige vejledende grænseværdier i op- eller nedadgående retning.

Det dialogbaserede tilsyn gælder også i forhold til håndhævelsen, hvor overtrædelse af regler og vilkår i langt de fleste tilfælde alene fører til en - måske endda uformel - indskærpelse af, at de skal overholdes, og dialog om hvordan dette sikres. Der er således ikke tradition for at gribe til mere drastiske håndhævelsesmidler såsom selvhjælpshandling, forbud mod drift eller politianmeldelse, medmindre der er skærpene omstændigheder eller akut fare.

Desuden har mange amter og kommuner via tilsynet tilbudt virksomhederne viden om mere vidtgående og frivillige miljøfremmende initiativer, f.eks. deltagelse i miljønetværk om erfaringsudveksling eller drøftelse af miljøhandlingsplaner eller miljøledelsessystemer eller eventuelt mere miljøvenlige produkter. Det er miljømyndighedernes oplevelse, at virksomhederne er interesseret i en sådan dialog.

Det ligger endelig i tilsynsopgaven, at tilsynet efter behov vejleder om gældende regler på miljøområdet og oplyser om relevante forhold, eksempelvis om kommunens eller amtets planer og evt. prioriteringer på plan- og miljøområdet. En sådan indsats efterspørges af virksomhederne.

4.2.2 Tilsynsobjekter og tilsynsbesøg

Følgende opgørelse over tilsynsobjekter og tilsynsfrekvenser bygger på tilsynsmyndighedernes indberetninger til Miljøstyrelsen for tilsynsåret 2001. Det bemærkes, at der ikke er stor variation i de indberettede oplysninger i forhold til de foregående år.

Tabel 1. Antal virksomheder i hver kategori, procent besøgte virksomheder og antal besøgte virksomheder. Oplysningerne fra Miljøstyrelsens tilsynsredegørelse for 2001.

	Antal 2001	Tilsynsfrekvenser 2001	Besøgte virksomheder 2001
Amterne i alt:			
i+a mrk. Virksomheder	483	78 %	377
Øvrige i-mrk. virksomheder	30	80 %	24
Øvrige a-mrk. virksomheder (ex. 383 ferskv.dambrug)	1.405	66 %	927
Ferskvandsdambrug	383	100 %	383
Øvrige listevirksomh. ("k"-mrk.)	234	44%	103
Øvrige virksomh.	1.227	34 %	417
Renseanlæg	1.105	83 %	917
Kommunerne i alt:			
i-mrk. Virksomheder	147	82 %	120
Øvrige listevirksomheder	3.624	69 %	2.500
Anmeldepligtige virksomheder	13.039	37 %	4.824
Autoværksteder omfattet af branchebek	8.175	43 %	3.515
"§ 42-virksomh. & anlæg"	143.245	4 %	5.729
Pelsdyrfarme	2.284	36 %	822
Svinebrug med opbevaringskapacitet mellem 6-9 mdr.'s gødningsproduktion på egen bedrift	1.545	43 %	664
i-mrk. landbrug	591	67 %	396
Øvrige landbrug m. erhvervsmæssigt dyrehold.	37.713	27 %	10.183
Total amter og kommuner:	215.230		31.901

I alt 5.893 listevirksomheder (ex. landbrug og dambrug).

I alt 660 i -mærkede virksomheder (ex. landbrug).

På baggrund af ovenstående må det formodes, at tilsynsmyndighederne i løbet af en tre- til fire-årig periode har ført tilsyn på langt de fleste virksomheder bortset fra §-42 virksomheder.

Om myndighedernes håndhævelsesreaktioner fremgår det af Miljøstyrelsens tilsynsredegørelse for 2001, at 31 % af kommunernes tilsyn på listevirksomheder afstedkom en myndighedsreaktion og tilsvarende ca. 45 % af tilsynene på industrielle anmelde- og branchevirksomheder. For amternes vedkommende afstedkom tilsynene på listevirksomhederne en myndighedsreaktion i 19 % af tilfældene. Det er ukendt, hvad myndighedsreaktionerne dækker over. Endvidere udgør reaktionerne en stor variation spændende fra henstillinger til polianmeldelser.

For kommunernes vedkommende var myndighedsreaktionerne overvejende henstillinger, mens det for amternes vedkommende overvejende var indskærper. For både kommuner og amter gjaldt, at påbud og forbud kun anvendtes i mindre grad, og politianmeldelser var forholdsvis få (mindre end 1 % af reaktionerne).

4.2.3 Miljøstyrelsens overtilsyn

Lovgivningen indeholder ikke fastlagte rammer for Miljøstyrelsens overtilsyn med amternes og kommunernes tilsynsvirksomhed. Miljøstyrelsens overtilsyn er indirekte og foregår hovedsagelig via den årlige sammenfatning af tilsynsindberetningerne, som kommunerne og amterne skal sende til Miljøstyrelsen. Sammenfatningen, som offentliggøres, indeholder desuden Miljøstyrelsens vurdering af tilsynet. Hvis der er anledning dertil, retter Miljøstyrelsen kritik imod de pågældende myndigheder. Miljøstyrelsens sammenfatning af tilsynet har hidtil grundet sig på kvantitative tilsynsdata.

Ud over tilsynsindberetningssystemet fører Miljøstyrelsen et vist overtilsyn med tilsynets udførelse via den daglige kontakt og rådgivning til tilsynsmyndighederne. Endvidere udtaler Miljøstyrelsen om tilsynets udførelse i forbindelse med klager til Tilsynsrådet eller Indenrigsministeriet over tilsynets udførelse i en kommune, henholdsvis et amt. Derudover reagerer Miljøstyrelsen, når styrelsen har mistanke om tilsynssvigt. Endelig udarbejder Miljøstyrelsen til brug for tilsynsmyndighederne løbende vejledninger om tilsynets tilrettelæggelse og gennemførelse med henblik på at fremme en ensartet tilgang til tilsynet landet over, ligesom styrelsen deltager i planlægning og gennemførelse af kurser for tilsynsmedarbejdere på bl.a. Den Kommunale Højskole.

4.3 Forslag til tilrettelæggelsen af det fremtidige tilsyn

4.3.1 Indledning

Differentieret miljøtilsyn gennemføres i dag af mange kommuner og amter, dog ikke efter en fast og ensartet systematik. Der er i udvalget enighed om, at brugen af et prioriteringsværktøj for myndighedernes tilsynsindsats vil kunne fremme effektiviteten og sikre, at ressourceanvendelsen sker der, hvor tilsynsbehovet er størst. En større og mere konsekvent inddragelse af virksomhedernes egen

miljøindsats vil ligeledes kunne minimere risikoen for dobbeltarbejde, ligesom tilsynet bedre kan målrettes efter tilsynsbehovet. Endelig finder udvalget, at det bør overvejes, om der kan udvikles nye instrumenter til at sikre kvaliteten og ensartetheden i tilsynet.

Der redegøres i de følgende afsnit for udvalgets overvejelser og forslag.

4.3.2 Formål og generelle principper

Der er i forslagene lagt vægt på at sikre

- at tilsynsressourcerne anvendes, så der opnås størst mulig miljøgevinst, bl.a. gennem målrettet anvendelse af ressourcerne i forhold til tilsynsbehovet hos den enkelte virksomhed,
- at der sker en effektiv håndhævelse, herunder at tilsynsmyndigheden følger op på ulovlige forhold og reagerer i forbindelse med klager eller uheld samt følger op på klager, når der er mistanke om overtrædelser eller væsentlige miljømæssige gener,
- at miljøtilsynet tilrettelægges, så det tilskynder virksomhederne til at opføre sig miljømæssigt fornuftigt.

Forslagene lægger op til en forenkling og en større sikring af målrettet og kvalificeret ressourceanvendelse til gavn for både virksomheder og myndigheder. Det forudsættes samtidig, at tilsynsopgaven også fremover skal bygge på de i afsnit 4.2.1 nævnte, generelle principper, herunder

- kontrol med overholdelse af regler og fastlagte vilkår,
- sikring af, at fornødne tilladelser og godkendelse indhentes,
- kontrol med, at ikke-regulerede aktiviteter ikke forårsager uønsket forurening.
- at tilsynet er opsøgende,
- at tilsynet skal være baseret på dialog.

Forslagene indeholder følgende 4 hovedindsatsområder for forenklinger og effektiviseringer i forhold til den nuværende tilsynspraksis:

1) Større differentiering i tilsynsindsatsen, 2) Målretning af den samlede ressourceanvendelse, 3) minimumstilsynsfrekvenser og 4) Større kvalitet og ensartethed i tilsynet.

4.3.3 Differentieret tilsynsindsats

Det differentierede tilsyn skal tilgodese det miljøarbejde, som den enkelte virksomhed af egen drift selv udfører. Virksomheder, der har styr på miljøforholdene og kan dokumentere dette - herunder i form af f.eks. certificerede miljøledelsessystemer - får færre kontrollerende tilsynsbesøg, ligesom der skal lægges vægt på, at virksomhedernes egen indsats inddrages i tilrettelæggelsen af tilsynet. Omvendt skal der reageres håndfast og konsekvent over for virksomheder, der groft eller vedvarende overtræder reglerne. Endelig skal dialog og samarbejde baseres på myndighedens tilbud til virksomheden.

Differentieringen af tilsynet bør afspejle en af myndigheden foretagen miljømæssig kategorisering af den enkelte virksomhed som en niveau 1-, 2- eller 3- virksomhed på grundlag af virksomhedens egen indsats på det miljømæssige

område. Niveau 1 betegner de mest miljøpositive virksomheder, niveau 3 de mindst miljøpositive virksomheder og niveau 2 betegner mellemgruppen. Denne kategorisering skal tilsynsmyndighederne bruge til at differentiere tilsynet i forhold til virksomhederne, og til at prioritere og målrette ressourcerne til tilsynet.

Dette indebærer, at niveau 3-virksomheder alt andet lige vil opleve et mere intensivt, kontrollerende tilsyn end niveau 1-virksomheder. Kontrolbesøg på niveau 1-virksomheder bør kunne nedbringes til et minimum for den pågældende virksomhedstype.

Der er også behov for at tilrettelægge tilsynet under hensyn til forhold, som ikke har noget med virksomhedens egen indsats at gøre. Tilsynet med et lille husdyrbrug og med en stor kemisk virksomhed vil f.eks. altid være forskellig, selv om de begge er kategoriseret i samme niveau. Dette beskrives nedenfor under ”Øvrige prioriteringsparametre”. Idéen i det differentierede tilsyn er imidlertid, at to virksomheder, der i øvrigt er sammenlignelige, skal have forskelligt tilsyn afhængigt af deres egen indsats og de kategorier, de tilhører.

4.3.3.1 Prioritering efter kategorisering

Kategorisering af en virksomhed ud fra dens miljøpræstation bør ske ud fra myndighedens samlede vurdering af flg. tre parametre:

- Virksomhedens egen systematik i miljøarbejdet – f.eks. i form af miljøhandlingsplaner, miljøledelsessystemer og kvalitet af egenkontrol.
- Virksomhedens egne oplysninger til myndigheden om miljøproblemer og valide og fyldestgørende oplysninger af betydning for vurdering af virksomhedens miljøforhold samt egen indsats for at afhjælpe berettigede klager over gener fra virksomheden.
- Virksomhedens lovlighed, herunder virksomhedens rettidige efterkommelse af frister i påbud- og overholdelse af vilkår og egenkontrolbestemmelser. Som mål herfor kan f.eks. anvendes antallet af indskærpelser og andre håndhævelsesskridt foretaget over for virksomheden i løbet af de seneste 2-3 år.

Kategorisering af virksomhederne ud fra ovenstående principper er alene at opfatte som et arbejdsredskab for myndighederne i prioriteringen og tilrettelæggelse af tilsynsvirksomheden, således at tilsynsressourcerne løbende kan tilpasses det aktuelle behov for tilsyn. Der er dermed ved kategoriseringen ikke tale om en myndighedsafgørelse, men om tilrettelæggelse af en målrettet ressourceanvendelse.

Da der ikke er tale om en afgørelse, vil der ikke være adgang til at klage over kategoriseringen.

Tilsynsmyndighedens kategorisering og evt. omkategorisering af den enkelte virksomhed kan ske løbende i takt med ny viden om virksomheden, f.eks. i forbindelse med et tilsyn eller evt. som afslutning på et ”samlet tilsyn” (se afsnit 4.3.5.2). Kategoriseringen bør noteres i tilsynsrapporten med ledsagende begrundelse herfor ud fra ovennævnte 3 parametre. Da det ikke er nogen afgørelse, er der ikke noget begrundelseskrav efter forvaltningsloven. Virksomheden bør dog have baggrunden for kategoriseringen at vide for at have mulighed for at agere derpå. Det følger af god forvaltningspraksis, at et tilsyn - gennemført på

stedet eller helt eller delvist som skrivebordstilsyn - bør afsluttes med en tilsynsrapport.

Tilsynsrapporterne er omfattet af almindelig aktindsigt, dvs. den enkelte virksomhed kan af myndigheden få oplyst sin kategorisering samt begrundelsen herfor. Tilsvarende kan offentligheden få adgang til sådanne oplysninger ved henvendelse til myndigheden om en konkret virksomhed.

Som hovedregel bør alle virksomheder, der p.t. er listevirksomhed, anmeldte virksomhed eller omfattet af branchebekendtgørelser samt husdyrbrug, kategoriseres i forbindelse med tilsynet. Tilsynsmyndigheden kan vælge at kategorisere nuværende § 42-virksomheder i det omfang, dette findes relevant. En nærmere beskrivelse af vejledende principper for kategorisering og omkategorisering vil blive indarbejdet i den kommende vejledning om differentieret tilsyn.

4.3.3.2 Øvrige prioriteringsparametre

Ud over kategoriseringen jf. ovenfor bør myndigheden generelt prioritere og tilrettelægge sit tilsyn med den enkelte virksomhed ud fra følgende forhold:

- En vurdering af virksomhedens potentielle miljøbelastning. Dette hensyn kan i et vist omfang afspejles i forskellige minimumstilsynsfrekvenser for forskellige grupper af virksomheder, men der vil være tale om en meget grov opdeling, som må suppleres med en vurdering af den enkelte virksomheds potentielle miljøbelastning, herunder virksomhedens emissioner og dertil hørende risiko for miljøet, f.eks. størrelse og art af emissioner, hvilke stoffer virksomheden håndterer m.v. Dette skal også vurderes i lyset af den enkelte virksomheds beliggenhed i forhold til særligt følsomme omgivelser. For virksomheder med egne miljøledelsessystemer og med potentiale for stor miljøbelastning indgår, som nævnt i foranstående afsnit ”kategorisering” endvidere, om og i givet fald på hvilken måde, miljøledelsessystemet har taget belastningspotentialet i betragtning. Det vil også være af betydning, om der er tale om en virksomhed, der er omfattet af risikobekendtgørelsen.

Udover ovennævnte generelle prioriteringsparametre kan følgende forhold ligeledes indvirke på myndighedsindsatsen:

- Eventuelle prioriterede områder, hvor amtet eller kommunen finder anledning til en særlig tilsynsindsats, f.eks. fastlagt i en miljøhandlingsplan. Det kan eksempelvis dreje sig om tilsynskampagner inden for en særlig branche eller kampagner, som retter sig imod et særligt område, f.eks. affaldshåndtering eller beskyttelse af en følsom lokalitet, f.eks. støjbegrænsning i et boligområde eller sikring af et vandområdes kvalitet. Et særligt tilsynsområde kan også være udmeldt centralt fra som ”Årets tilsynstema”.
- Klager, uheld og kildeopsporing kan naturligvis udløse ad hoc tilsyn.

Endelig skal myndighederne i prioriteringen og tilrettelæggelsen af tilsynet tage hensyn til den regulering, som den enkelte virksomhed er underlagt. Ligeledes vil tilsynet skulle tilrettelægges forskelligt alt efter, om virksomheden reguleres ved hjælp af en branchebekendtgørelse, eller der er tale om en såkaldt ”§ 42-virksomhed”.

4.3.3.3 Hvilken betydning får det differentierede tilsyn for virksomhederne?

I det differentierede tilsyn bør der ikke ændres grundlæggende på, at det danske miljøtilsyn som udgangspunkt bygger på drøftelse og ofte samarbejde omkring afhjælpning af påklagede eller observerede problematiske miljøforhold eller fastlæggelse af nye påbudsbestemmelser. Det differentierede tilsyn skal imidlertid i størst mulig grad tilrettelægges efter ”noget for noget princippet”, dvs. i forhold til virksomhedernes egen miljøindsats.

Så længe samarbejdet resulterer i, at regler, vilkår og påbud faktisk overholdes, og virksomheden er klar over, hvad der er anbefalinger, og hvad der er pligter for virksomheden, bør overtrædelser på niveau 1- og niveau 2-virksomheder (se nedenfor) ikke nødvendigvis straks føre til ”hårde” håndhævelsesreaktioner, såsom selvhjælpshandlinger, politianmeldelse o.l. Dette betyder ikke en slækelse af håndhævelsen, som under alle omstændigheder korrekt og konsekvent skal bringe overtrædelserne til ophør.

I vurderingen bør naturligvis fortsat indgå, om overtrædelserne har været forsætlig eller groft uagtsom, om det har resulteret i en miljøskade eller fare herfor, om motivet har været at spare penge osv. Desuden skal det vurderes, om overtrædelserne bør føre til, at virksomheden skal kategoriseres på et andet prioriteringsniveau - jf. den nedenfor foreslåede kategorisering af virksomhederne.

Myndigheden bør ud fra de ovennævnte principper for differentieret tilsynsindsats - dvs. kategorisering og øvrige prioriteringsparametre - fastlægge sin tilsynsindsats i forhold til den enkelte virksomhed. Der vil dermed ikke være tale om bestemte tilsynsfrekvenser, som alene afhænger af typen af virksomhed, men om en konkret, individuel fastlæggelse af tilsynsbesøg i forhold til behovet.

For den miljøpositive virksomhed - fremover benævnt niveau 1 virksomhed - betyder det differentierede tilsyn en række administrative lettelser, bl.a. med større anvendelse af de oplysninger, som virksomheden i forvejen ligger inde med. Myndighederne kan på deres side begrænse det kontrollerende, fysiske tilsyn på virksomheden til et minimum og eventuelt nøjes med et periodisk kontrolcheck på virksomheden af, om virksomheden fortsat er på forkant med miljøkravene. Det øvrige tilsyn med disse virksomheder kan baseres på virksomhedernes indrapportering af egenkontrolloplysninger, certificeringsorganets audits mv., dvs. skrivebordstilsyn.

Er der derimod tale om en miljømæssigt problematisk virksomhed, herefter benævnt niveau 3 virksomhed, herunder en virksomhed som flere gange har siddet regler, påbud og indskærpelser overhørig, bør tilsynet på virksomheden intensiveres i nødvendigt omfang, f. eks. med hyppigere tilsyn samt fornøden myndighedsanvendelse. Endvidere bør det overvejes, om der er behov for at en væsentlig mere kontant håndhævelse, herunder hyppigere brug af midlertidige forbud, indtil forholdene er bragt i orden, samt hyppigere brug af selvhjælpshandlinger og indgivelse af politianmeldelser.

Den planlagte vejledning om differentieret tilsyn – jf. det nedenstående - bør således tillige angive nogle retningslinier for, hvorledes håndhævelsen bør gribes an, særskilt i forhold til niveau 3 virksomheder.

For den formentlig største mellemgruppe af virksomheder, der hverken kan betegnes som særlig miljøpositive eller det modsatte, herefter benævnt niveau 2 virksomheder, bør tilsynet tilrettelægges efter behov. Viser det sig herved tilstrækkeligt, og indebærer virksomheden ikke større potentiel risiko for miljøet, kan det overvejes at reducere tilsynet til et stikprøvetilsyn, f.eks. af virksomhedens egenkontrolrutiner.

Det er vigtigt, at systemet udformes således, at virksomheder, der ønsker at flytte sig fra niveau 3 eller 2 til niveau 1 understøttes heri. Hvis virksomheden f.eks. har fået et miljøledelsessystem og giver tilsynsmyndigheden oplysninger herom, må tilsynsmyndigheden lade dette indgå i tilrettelæggelsen af det fremtidige tilsynsarbejde og herunder også overveje, om virksomheden skal omklassificeres.

Udvalget har særskilt overvejet, hvorledes virksomheder, der er certificerede efter ISO 14000 eller efter EMAS, vil skulle håndteres i et sådant system.

Dansk Industri og CO-Industri har foreslået, at der udarbejdes retningslinier for miljøcertificerede virksomheders information til offentligheden, således at virksomheder, der opnår certificering efter ISO 14001 eller EMAS, og som erklærer at ville følge disse retningslinier, indplaceres i niveau 1. I forlængelse heraf har Dansk Industri foreslået, at miljømyndighederne undlader at komme på tilsynsbesøg på disse virksomheder og dermed alene bygger på virksomhedernes egne indberetninger, grønne regnskaber, EMAS-redegørelser eller auditrapporter. Naboklager og uheld mv. vil dog i et sådant system fortsat kunne medføre behov for tilsynsbesøg.

En fordel ved et sådant system vil være, at virksomheder, som af myndigheden er blevet kategoriseret på niveau 3, har mulighed for af egen drift at gøre noget ved deres miljøarbejde på en sådan måde, at dette bliver anerkendt af myndigheden. Dermed kan systemet i sig selv virke som et incitament til at forbedre miljøindsatsen. Det betyder naturligvis ikke, at en virksomhed, der ikke har fundet det attraktivt med et certificeret ledelsessystem, er afskåret fra at blive en niveau 1-virksomhed.

Uanset om der føres traditionelt, myndighedsbaseret tilsyn, eller om virksomhederne indfører certificerede miljøledelsessystemer, vil der kunne opstå miljøproblemer, som skal løses.

Udvalget lægger vægt på, at miljøledelsessystemer bør indgå med vægt ved kategoriseringen, jf. ovenfor, og vil derfor ofte bevirke, at en virksomhed med certificeret miljøledelsessystem kan kategoriseres som niveau 1. Det bemærkes i øvrigt, at også det af udvalget foreslåede system vil være et incitament for virksomhederne til at gøre en egen indsats, idet det inden for få år vil føre til et ændret myndighedstilsyn. Udvalget – med undtagelse af DI, CO-Industri, Dansk Landbrug og Landbrugsrådet – bemærker endvidere, at undersøgelser og erfaringerne hos tilsynsmyndighederne viser, at disse miljøledelsessystemer ikke i sig selv medfører, at der ikke er miljøproblemer på disse virksomheder. Af disse grunde finder et flertal af udvalget ikke, at sådanne virksomheder pr. definition vil skulle indplaceres på niveau 1.

Hertil bemærker Dansk Industri, at heller ikke et traditionelt, myndighedsbaseret tilsyn giver garanti for, at der ikke vil kunne opstå miljøproblemer, som skal løses.

Udvalget finder videre, at såfremt der ønskes etableret et system, som det af Dansk Industri foreslåede, hvor virksomheder med et certificeret miljøledelsessystem slet ikke får besøg af tilsynsmyndigheden, bør der igangsættes nærmere analyser af kvaliteten af miljøledelsessystemerne og certificeringsorganernes kontrol hermed. Det må endvidere vurderes, hvilke informationer, tilsynsmyndigheden skal have krav på at modtage, omfanget af kontrollen med vilkårsoverholdelse m.v. ved audits, muligheder for at kræve supplerende oplysninger m.v.

Erfaringerne med certificerede virksomheder bør efter udvalgets opfattelse indgå eksplicit i Miljøstyrelsens evaluering af de samlede forslag til tilsynets fremtidige tilrettelæggelse, jf. afsnit 4.3.6.

4.3.3.4 Vejledning om større differentiering i tilsynet

I kommissoriet for Virksomhedsudvalget er det fastlagt, at Miljøstyrelsen med udvalget eller med en undergruppe heraf som følgegruppe udarbejder en vejledning for tilsynsmyndighederne om udførelse af et differentieret tilsyn. Udvalget finder, at vejledningen skal udarbejdes på baggrund af de ovennævnte overordnede principper for differentiering af virksomhedstilsynet.

Hovedaktiviteterne vil være at identificere og beskrive de virkemidler, som myndighederne kan anvende i den praktiske udmøntning af det differentierede tilsyn. Herunder vil en væsentlig opgave være at analysere mulighederne og nærmere fastlægge en kategorisering af virksomhederne ud fra ovennævnte, overordnede principper. Formålet er dels at sikre veldefinerede og gennemsigtige retningslinier for tilsynet med henblik på at opnå størst mulig ensartethed og forudsigelighed og dels at tilstræbe, at tilrettelæggelsen af det differentierede tilsyn sker mest hensigtsmæssigt for tilsynsmyndigheden, herunder i myndighedens prioritering af sin tilsynsindsats og således, at virksomhederne kan mærke forskel på, om de er kategoriseret som niveau 1, 2 eller 3.

4.3.3.5 Fastlæggelse af nye krav i tilsynet

I det omfang fastlæggelse af krav til virksomhederne fremover sker i forbindelse med central regulering – standardgodkendelser eller branchebekendtgørelser – vil myndighed og virksomhed skulle bruge mindre tid på drøftelse af nye krav, end det er tilfældet i dag.

Specielt vedrørende spørgsmålet om BAT, herunder renere teknologi, vil tilsynsmyndigheden fortsat i sit tilsyn med den enkelte virksomhed skulle vurdere behovet for påbud herom i det omfang, dette ikke er fastlagt i individuelle godkendelser eller fra centralt hold i datablade eller i generelle grænseværdier.

4.3.3.6 Dialog om virksomhedernes videregående, frivillige miljøindsats.

Med hensyn til myndighedens tilbud om dialog om en frivillig indsats ud over det som miljølovgivningen kræver, er det Miljøstyrelsens og tilsynsmyndighedernes erfaring – bl.a. fra Elitevirksomhedsprojektet - at virksomhederne ofte sætter pris derpå, og at det giver miljøforbedringer. Derfor bør tilsynsmyndighederne ikke afskæres fra at tilbyde en sådan dialog, uanset de ikke skal have pligt

dertil. Det skal naturligvis altid gøres klart for virksomhederne, at denne dialog er frivillig. Det bør også gøres helt klart, at myndighederne hverken skal eller må fungere som tekniske rådgivere for virksomhederne.

4.3.4 Målretning af tilsynets samlede ressourceanvendelse

Som nævnt ovenfor medfører kategoriseringen af virksomheder, at tilsynet med den enkelte virksomhed differentieres. Udvalget anbefaler samtidigt, at kategoriseringen (niveauplaceringen) skal benyttes til at målrette tilsynsmyndighedernes samlede ressourceanvendelse. Det skal således inden for den enkelte tilsynsadministration sikres, at en betydelig del af ressourcerne til det egentlige kontrollerende tilsyn alt andet lige anvendes på niveau 3- virksomheder, mens der kun anvendes en begrænset ressource alt andet lige på niveau 1- virksomheder. Tilsynsadministrationen bør inddrage dette aspekt i den årlige planlægning af den samlede tilsynsindsats for det kommende år.

Hvorledes den samlede, forholdsmæssige ressourceanvendelse konkret vil fordele sig mellem niveau 1-, niveau 2- og niveau 3- virksomheder, må bero på antallet og karakteren af de konkrete virksomheder inden for hvert niveau. Det må endvidere være op til de enkelte kommunalbestyrelser og amtsråd selv at prioritere, hvilke ressourcer der herudover bør anvendes til tilbud om frivillig dialog, iværksættelse af netværksarbejde m.v.

Udvalget anbefaler, at Miljøstyrelsen - evt. i forbindelse med tilsynsindberetningerne - beder tilsynsmyndighederne indsende oplysninger om de anvendte ressourcer inden for de forskellige niveauplaceringer, således at der i løbet af nogle år kan tilvejebringes et grundlag for at vurdere, om intentionerne opfyldes.

4.3.5 Tilsynsfrekvenser efter behov, dog minimumsfrekvens for "samlet tilsyn"

4.3.5.1 Ophævelse af nuværende minimumstilsynsfrekvenser

I sammenhæng med drøftelsen af det differentierede tilsyn foreslås det, at de nuværende kommunale minimumsfrekvenser for tilsynet (tilsynsbesøg) ophører. I stedet fastsættes tilsynsfrekvensen for den enkelte virksomhed af myndigheden efter behov, dvs. i forhold til virksomhedskategorierne - niveau 1 til 3 - og de øvrige relevante prioriteringsparametre. Derved målrettes tilsynsressourcerne til tilsynsbehovet, idet tilsynsfrekvensen kan nedsættes til et minimum for de virksomheder, hvor der ikke er problemer med overholdelse af miljøkravene eller forurening i øvrigt - dvs. niveau 1 - mens tilsynsindsatsen hovedsageligt i stedet rettes imod de øvrige virksomheder og med en særlig indsats over for niveau 3- virksomhederne. Det forudsættes, at vejledningen er udstedt, inden de gældende minimumsfrekvenser ophører, og det nye system iværksættes.

4.3.5.2 Samlet tilsyn

Samtidigt foreslås begrebet samlet tilsyn indført. Ét samlet tilsyn kan defineres som en gennemgang af virksomhedens samlede miljøforhold – dvs. uanset det antal tilsynsbesøg, der har været nødvendig for en sådan gennemgang og uanset, om det er sket via tilsyn på stedet eller – f.eks. for niveau 1- virksomheder – overvejende via check af oplysninger fremsendt af virksomheden, f. eks. om egenkontrol, certificeringsorganets audits m.v.

Omfanget af et samlet tilsyn vil blive behandlet i den planlagte vejledning om differentieret tilsyn. I korthed vil et samlet tilsyn dog være at gennemgå alle de tilsynspunkter, som tilsynsmyndigheden konkret har fastlagt i den tilsynsplan, som tilsynsmyndigheden bør udarbejde individuelt for den enkelte virksomhed.

Myndigheden, som bl.a. igennem tilsynet har kendskab til virksomhederne og deres miljøforhold, vurderer selv det nødvendige tilsynsbehov hos den enkelte virksomhed for at have foretaget et samlet tilsyn. På baggrund af denne vurdering fastlægger myndigheden i tilsynsplanen, hvor mange kontrollerende tilsynsbesøg og omfanget af det enkelte besøg eller skrivebordstilsyn, der er nødvendigt, for at myndigheden kan være sikker på, at alle miljøforhold på virksomheden er gennemgået.

Det er således fortsat tilsynsmyndighedens ansvar at etablere det nødvendige grundlag for en vurdering af, om miljøforholdene på en virksomhed er i orden, eller om der er behov for en yderligere indsats.

Udvalget skønner, at denne omlægning vil give mulighed for et større fokus på miljøforbedringer, uden at det er udvalgets hensigt, at de ændrede regler for tilsyn skal resultere i et øget tilsyn af de enkelte virksomhedstyper.

4.3.5.3 Nye minimumstilsynsfrekvenser

Det bør dog sikres, at myndigheden overhovedet har et reelt kendskab til virksomheden. Dette har betydning for både tilrettelæggelsen af den mest ressourceeffektive tilsynsindsats, for at mindske sagsbehandlingstiden i forbindelse med godkendelser m.v., og for at kunne vejlede virksomheden efter behov. På denne baggrund foreslås det

- at der bortset fra de nuværende ”§ 42-virksomheder” for alle øvrige virksomheder – dvs. inklusive niveau 1-virksomheder – skal gælde en minimumsfrekvens for myndighedens gennemførelsen af et ”samlet tilsyn”. Sådanne minimumsfrekvenser skal sikre, at der kan gennemføres en tilsynsindsats på baggrund af et kendskab og en kontakt til den enkelte virksomhed, der muliggør en fornuftig dialog.
- at et sådant samlet tilsyn kan tage udgangspunkt i en kontrol af virksomhedens skriftlige materiale (egenkontrolmålinger, miljøledelsessystemer etc.), der tilsendes fra virksomheden. Der forudsættes dog mindst ét tilsynsbesøg på virksomheden inden for perioden for et samlet tilsyn.

Fremover bør antal ”samlede tilsyn” indberettes til Miljøstyrelsen i forbindelse med tilsynsindberetningerne. Dette vil samtidigt udgøre tilsynsmyndighedens dokumentation for, at virksomhedens samlede miljøforhold er gennemgået. Dog bør den nuværende opgørelsesmåde i forhold til de nuværende minimumstilsynsfrekvenser fortsætte i en overgangsperiode i forbindelse med tilsynsindberetningerne, indtil det ovenfor foreslåede system med en ny fast minimumstilsynsfrekvens for et samlet tilsyn er indarbejdet.

De kommunale parter har i udvalget peget på, at der er behov for herudover at synliggøre den løbende tilsynsindsats via tilsynsindberetningerne. Det foreslås på denne baggrund, at antallet af tilsynsbesøg, som alene indgår som elementer

i det samlede tilsyn, ligeledes indberettes til Miljøstyrelsen. Også her vil der være behov for en overgangsordning i forhold til den nuværende indberetningsform.

Samlet tilsyn bør - som nævnt ovenfor - ske inden for en rimelig årrække for at sikre, at tilsynsmyndigheden bevarer et reelt kendskab til virksomheden. Udvalget har for industrivirksomheder drøftet en minimumsfrekvens for samlede tilsyn på f.eks. 3 – 4 år, eventuelt afhængig af virksomhedstype. Udvalget har dog hverken for industri eller landbrug taget stilling til konkret fastlagte minimumstilsynsfrekvenser.

Dette kan eventuelt – som for de nuværende frekvenser for kommunernes vedkommende - ske via en aftale mellem ministeren og de kommunale organisationer.

I forbindelse med udvalgets drøftelser omkring tilsynsfrekvenser og samlet tilsyn har Dansk Industri fremhævet, at DI finder det vigtigere at lægge rammer for ressourceallokering til tilsyns i forskellige virksomhedskategorier. Dansk Industri vil dog ikke modsætte sig myndighedernes ønske om at drøfte mindstefrekvenser.

4.3.5.4 Tilsynsliste for nuværende anmeldte virksomheder

Det er i godkendelsesafsnittet foreslået, at det nugældende anmeldesystem ophæves. Erfaringerne i tilsynsarbejdet viser imidlertid, at der fortsat vil være et behov for et systematisk tilsyn med disse virksomheder – til forskel fra øvrige, såkaldte § 42-virksomheder. Det foreslås derfor, at der for den del af de nuværende anmeldte virksomheder, der ikke optages i den nye standardgodkendelsesordning, fastlægges den minimumstilsynsfrekvens og reglerne for et samlet tilsyn, som fremover skal gælde for de brancheregulerede virksomheder.

4.3.6 Evaluering af de samlede forslag

Udvalget finder, at det vil være hensigtsmæssigt at vurdere effekten af de samlede forslag til tilsynets fremtidige tilrettelæggelse og øvrige forslag, herunder det differentierede tilsyn, nye minimumsfrekvenser for et samlet tilsyn samt kvalitetsmåling af tilsynets udførelse. Her vil vigtige sigtelinjer bl.a. være konsekvenserne for miljøet af den nye ordning og ordningen som et prioriteringsværktøj.

Det foreslås på den baggrund, at Miljøstyrelsen foretager en sådan evaluering efter en kortere årrække, f.eks. 3 år efter at ændringerne er sat i værk. Evalueringen koordineres med evalueringen af det nye godkendelsessystem. Også i forbindelse med evaluering af tilsynet bør et af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspaneler inddrages.

4.3.7 Større kvalitet og ensartethed i tilsynet.

I de nuværende indberetninger til Miljøstyrelsen om tilsynet med virksomhederne stilles der ikke specificerede krav til udførelsen af de indberettede tilsynsbesøg. Disse kan derfor i princippet variere mellem en simpel konstatering af virksomhedens tilstedeværelse og produktionsforhold over et punkttilsyn, f.eks. i forbindelse med klage over støj og til en fuldstændig gennemgang af alle virk-

somhedens miljøforhold. Derfor findes der ikke nogen samlet konkret viden om, hvordan tilsynet landet over i praksis gennemføres på virksomhederne – dvs. tilsynets kvalitet. Miljøstyrelsens konkrete viden om tilsynet drejer sig alene om kvantitative oplysninger, der indsamles via de årlige tilsynsindberetninger.

Det er den enkelte kommunalbestyrelse eller det enkelte amtsråd, der som myndighed har ansvaret for, at tilsynet både er tilstrækkeligt i omfang og gennemføres med den nødvendige kvalitet.

Tilsynets nærmere indhold afhænger af mange forhold, som kan være væsentligt forskellige fra virksomhed til virksomhed. Det er netop med henblik på at overkomme dette problem og samtidigt anerkende kommunernes og amternes egen tilkendegivelse af, at de udførte samlede tilsyn har haft en tilstrækkelig kvalitet, at Miljøstyrelsen foreslår, at antal samlede tilsyn indberettes i de årlige tilsynsindberetninger. Et samlet tilsyn kan som nævnt udføres meget forskelligt og er afhængig af tilsynsbehovet for den enkelte virksomhed. I indberetningen til Miljøstyrelsen indestår tilsynsmyndigheden for, at der er på baggrund af foreliggende datagrundlag og tilsete forhold på virksomheden (samlet tilsyn) er foretaget en miljømæssig forsvarlig kvalitativ gennemgang af de pågældende virksomheder. Det vil desuden være en vanskelig opgave centralt fra at beskrive i detaljer, hvorledes et tilsyn bør gennemføres samt efterfølgende vurdere kvaliteten heraf

Der er imidlertid behov for at kunne foretage landsdækkende sammenligninger af udvalgte, relevante målepunkter for tilsynets kvalitet. Til dette formål undersøges mulighederne for at opstille måleparametre herfor samt efterfølgende foretage benchmarking af tilsynsadministrationerne i forhold hertil.

4.3.7.1 Benchmarking af tilsynsadministrationer

For at undgå forskelligartet tilsynspraksis landet over er det i kommissoriet for virksomhedsudvalget fastlagt, at der iværksættes et projekt til undersøgelse af muligheden for at opstille måleparametre for kvaliteten af tilsynsmyndighedernes arbejde. Sådanne måleparametre skal kunne danne grundlag for at foretage sammenligninger af tilsynsmyndighedernes præstationer i form af benchmarking heraf.

Formålet med projektet er at udvikle principper for en benchmarkingmodel, således at de enkelte tilsynsadministrationer ved hjælp af relevante tilsynsparametre og nøgletal kan synliggøre deres tilsynsarbejde og fortsat forbedre dette gennem sammenligning med og tagen ved lære af den eller de bedste tilsynsadministrationer på området. Resultaterne af evt. benchmarking kan f.eks. præsenteres i forbindelse med den årlige tilsynsberetning og kan herigennem medvirke til en større gennemsigtighed, ensartethed og effektivitet i tilsynets udførelse landet over. Den samlede konsekvens vil være en synliggørelse af kvaliteten af det kommunale og amtskommunale tilsyn på de valgte områder.

Eksempler på mulige parametre egnet for benchmarking kunne være sagsbehandlingstiden eller evt. kvaliteten af myndighedernes godkendelsesarbejde, eller kvalitetscertificering af myndighedernes sagsbehandling generelt, måleparametre omkring differentieret tilsyn, tilsynsmyndighedens kvalifikationer, eller temaer i forbindelse med jord- og grundvandsforurening. Arbejdstilsynet har ligeledes

arbejdet med benchmarking, og det må således vurderes, om dette arbejde med fordel vil kunne inddrages i projektet.

Udvalget har nedsat en undergruppe, som i henhold til kommissoriet for virksomhedsudvalget skal fungere som en styregruppe for et udviklingsprojekt/pilotforsøg om indhentelse af yderligere kvalitetsdata og undersøgelse af mulighederne for benchmarking af kvaliteten i de decentrale myndigheders tilsyn.

4.3.7.2 anbefalinger om tilsynsmyndighedernes kvalifikationer

Udvalget har endvidere overvejet, om der er behov for at fastsætte kvalifikationskrav til tilsynsmyndighederne.

Udvalget finder dog, at resultatet af Strukturkommissionens arbejde bør afventes, inden der fastsættes krav eller fremsættes anbefalinger herom, idet styringen på dette område bør målrettes den fremtidige myndighedsstruktur og den kommende arbejdsfordeling.

IMPEL, der er et uformelt samarbejdsnetværk for EU's miljømyndigheder, har indtil videre færdiggjort en rapport med en analyse af medlemslandenes mindstekrav til tilsynsførendes kvalifikationer. På baggrund af rapporten forventes – ligeledes i IMPEL regi – iværksat et projektet om udarbejdelse af forslag til uddannelsesprogrammer. Dette projekt forventes afrapporteret ultimo 2003 eller foråret 2004.

EU-Kommissionen forventes - jf. EU's "Henstilling 2001/331/EF af 4. april 2001 om mindstekrav for miljøinspektioner i medlemsstaterne" og på baggrund af IMPEL's ovennævnte rapport - at udarbejde mindstekrav til kvalifikationer for tilsynsmedarbejdere. Det vides ikke hvilken form – og dermed hvilke retlige bindinger – sådanne mindstekrav vil få.

Udvalget finder, at det ligeledes vil være hensigtsmæssigt at afvente Kommissionens udspil, som forventes at foreligge i løbet af efteråret 2003.

Det er Miljøstyrelsens umiddelbare opfattelse, at styringen vedrørende kvalifikationer hos tilsynsmedarbejdere bedst kan ske via udstedelse af en vejledning. Det endelige valg heraf bør dog som nævnt afvente Strukturkommissionens arbejde og EU-Kommissionens forventede udmelding.

4.4 Forslag til tilrettelæggelse af det kommunale tilsyn

Der foreslås i lyset af det ovenstående følgende:

- Det differentierede tilsyn fremmes mest muligt gennem udarbejdelse af en vejledning i overensstemmelse med de foreslåede principper om kategorisering af virksomheder og øvrige prioriteringsparametre. Virksomhederne omfatter også erhvervsmæssige husdyrbrug. Vejledningen udarbejdes – jf. kommissoriet for virksomhedsudvalget - af en arbejdsgruppe nedsat af udvalget.
- Udover differentiering af tilsynet i forhold til de enkelte virksomheder, skal niveauplaceringen af virksomhederne og øvrige prioriteringsparametre anvendes som grundlag for at målrette tilsynsmyndighedernes samlede ressourcemandling.

- De nuværende minimumstilsynsfrekvenser for det kommunale tilsyn ophæves. I stedet indføres en minimumstilsynsfrekvens for alle godkendelsespligtige virksomheder (individuel- eller standardgodkendte samt landbrug) og en minimumstilsynsfrekvens for alle branchevirksomheder og for virksomheder, opført på en særlig tilsynsliste (de hidtidige anmeldeligtige virksomheder). Endvidere fastsættes en minimumsfrekvens for tilsynet med erhvervsmæssige husdyrbrug, der ikke er omfattet af godkendelsespligt eller branchebekendtgørelse.
- Minimumsfrekvenserne gælder for et ”samlet tilsyn” på virksomhederne. Et ”samlet tilsyn” omfatter en gennemgang af en virksomheds samlede miljøforhold.
- I et ”samlet tilsyn” kan ud over kontrol på stedet indgå alle relevante oplysninger fra virksomheden, som tilsynsmyndighederne finder pålidelige og sikre som vurderingsgrundlag for virksomhedens overholdelse af miljøkravene. Sådanne oplysninger kan f.eks. være egenkontrolloplysninger, certificeringsorganets audits mv. Dermed kan behovet for egentlige tilsynsbesøg reduceres.
- Der igangsættes et projekt om definerings af kvalitetsparametre/iværksættelse af benchmarking på områder, der viser sig egnet herfor.
- Regulering af tilsynsmedarbejderes og/eller tilsynsadministrationers kvalifikationer afventer færdiggørelse af Stukturkommissionens arbejde samt eventuelle fælles EU krav eller anbefalinger.
- Miljøstyrelsen indsamler i forbindelse med tilsynsindberetningerne dokumentation for tilsynsmyndighedernes ressourceanvendelse i forhold til den ovennævnte kategorisering af virksomhederne i niveauerne 1-3 og øvrige prioriteringsparametre.
- Miljøstyrelsen foretager efter f.eks. 3 år og koordineret med evaluering af det nye godkendelsessystem en evaluering af effekten af virksomhedskategoriseringen og af det graduerede tilsyn.

4.5 Konsekvenser af forslagene

I det følgende er opsummeret de væsentligste konsekvenser i forhold til de ovenfor beskrevne tiltag, herunder større differentiering i tilsynet, samlet tilsyn, tilsynsfrekvenser efter behov og med ensartet minimumsfrekvens, benchmarking af tilsynets kvalitet og senere regulering af kvalifikationskrav til tilsynsmyndighederne.

4.5.1 For erhvervslivet

- Det kontrollerende tilsyn vil aftage i takt med virksomhederne egen større miljøindsats.
- Tilsynsbesøg med niveau 1-virksomheder kan nedbringes til minimumsfrekvensen, hvis øvrige prioriteringsparametre ikke giver anledning til et mere intensivt tilsyn. Når virksomheden tager større ansvar for miljøforholdene, skal den belønnes derfor. Eksempelvis skal virksomhedens egne relevante oplysninger systematisk indgå som en del af selve tilsynet, hvorved dels risiko for dobbeltarbejde undgås og dels at tilsynet målrettes efter tilsynsbehovet.
- Virksomhederne kan fortsætte fravælge dialog/sparring om egen miljøindsats ud over lovgivningens krav.

- Der sikres større forudsigelighed og gennemsigtighed i tilsynet via de fastlagte principper og de efterfølgende nærmere fastlagte kriterier i vejledningen om differentieret tilsyn.
- Der tilstræbes en mere ensartet sagsbehandling i tilsynet landet over via benchmarking af tilsynsadministrationerne.

4.5.2 For tilsynsmyndighederne

- I takt med virksomhedernes egen større miljøindsats målrettes ressourceanvendelsen løbende imod de virksomheder, hvor tilsynsbehovet er størst.
- Der sikres større effektivitet i tilsynsarbejdet, såvel via den differentierede tilsynsindsats som ved ophævelse af de nuværende faste minimumstilsynsfrekvenser – bl.a. undgås unødvendige tilsynsbesøg. Der skal dog som minimum foretages et ”samlet tilsyn” for alle godkendelsespligtige virksomheder (individuel- ell. standardgodkendte samt landbrug) og for branchevirksomheder og anmeldepligtige virksomheder inden for en fastsat minimumstilsynsfrekvens.
- Anvendelsen af begrebet ”samlet tilsyn” i indberetningen til Miljøstyrelsen definerer klart tilsynsmyndighedens egen rolle som garant for tilsynets kvalitet i forhold til den enkelte virksomhed.
- Tilsynsmyndigheden har fortsat mulighed for at tilbyde virksomhederne dialog/sparring om frivillig indsats ud over miljølovgivningens krav.
- Der skabes større mulighed for erfaringsudveksling og højnelse af kvalitet igennem benchmarking

4.5.3 Økonomiske, miljømæssige og retssikkerhedsmæssige konsekvenser

Udvalget skal i henhold til kommissoriet vurdere de økonomiske, administrative, miljømæssige og retssikkerhedsmæssige konsekvenser af udvalgets forslag for såvel det offentlige som for erhvervslivet. De administrative konsekvenser er behandlet i det ovenstående.

Vedr. de økonomiske konsekvenser vil det differentierede tilsyn betyde en effektivisering af ressourceanvendelsen, så ressourcerne anvendes, hvor der kan hentes størst miljømæssig gevinst. Det vil sige, at en betydelig del af ressourceforbruget alt andet lige fremover anvendes på niveau 3 virksomhederne, mens en begrænset ressource alt andet lige anvendes på niveau 1 virksomhederne. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at den eventuelt øgede tid, der kan medgå til tilsynsmyndighedernes prioritering gennem kategorisering af virksomhederne, som minimum modsvarer af det mindskede ressourceforbrug til tilsynet med især niveau 1 virksomhederne.

Med hensyn til forslaget om benchmarking kan de økonomiske og administrative konsekvenser heraf for virksomheder og tilsynsadministrationer ikke vurderes, før det er nærmere afklaret, hvilke parametre, der skal indgå heri.

Aftalen om nye minimumsfrekvenser skal forhandles mellem ministeren og de kommunale organisationer.

Vedr. de miljømæssige konsekvenser af forslagene vil en fortsat ressourcemæssig tilpasning af tilsynet imod de mest problematiske virksomheder, således som forslagene lægger op til, betyde, at der fortsat tilsigtes at opnå ”mest miljø for pengene”. Dette vil alt andet lige betyde størst mulig sikkerhed for et miljømæssigt forsvarligt tilsyn i det omfang, myndighedernes allokering af tilsynsressourcerne ikke allerede foregår stringent efter en sådan prioritering.

Vedr. de retssikkerhedsmæssige konsekvenser ses der ikke at være retssikkerhedsmæssige problemer forbundet med forslagene. Den foreslåede kategorisering af virksomhederne i niveauerne 1 til 3 skal opfattes som et prioriteringsværktøj for myndighederne, således at tilsynet kan tilrettelægges mest hensigtsmæssigt. I øvrigt anvender Arbejdstilsynet samme fremgangsmåde i inddeling af virksomhederne i forhold til deres individuelle arbejdsmiljøpræstationer.

Som følge af forslaget om indberetning af samlede tilsyn skal bekendtgørelse om tilsynsindberetninger (nr. 788 af 21.11.1986) ændres. Endvidere forudsætter forslaget om nye minimumstilsynsfrekvenser overvejelser om indgåelse af nye aftaler i samarbejde med de kommunale organisationer.

5 Rapportering

5.1 Indledning

Staten, primært Miljøministeriet, amter og kommuner indsamler oplysninger om virksomhedernes miljøforhold til forskellige formål. Amter og kommuner anvender oplysningerne som led i deres godkendelses- og tilsynsarbejde. De oplysninger staten samler ind bruges bl.a. til at opfylde Danmarks rapporteringsforpligtelser til EU eller krav fastsat i medfør af diverse konventioner. Der skal også leveres oplysninger, når et nyt pesticid eller kemisk produkt skal godkendes, eller til statistiske formål.

For langt de fleste virksomheder er der tale om oplysninger, der relaterer sig til virksomhedens produktion og udledninger af forurenende stoffer og affaldsproduktion. For en række virksomheder er der også krav om rapportering af forbrug af råvarer og andre ressourcer samt i specielle tilfælde om deres produkter. Rapporteringskravene er fastsat i medfør af bekendtgørelser eller direkte i en godkendelse eller tilladelse. Der er udviklet standardiserede spørgeskemaer eller blanketter, som virksomhederne kan udfylde til flere af de ovennævnte formål, men ofte er der tale om større dokumentationsmateriale i form af tekniske eller videnskabelige papirer, og her indsendes oplysningerne til myndighederne i den form, der bedst lever op til de krav der stilles.

Endelig er der en række virksomheder, der har krav om at udarbejde et grønt regnskab, hvor formålet primært er at informere offentligheden om virksomhedens miljøpåvirkninger.

I bilag 1 findes en kort oversigt over de ”miljøoplysninger” virksomhederne skal levere til myndighederne.

Man kan overordnet skelne mellem 2 typer af indberetningspligt:

1. Indberetning af oplysninger, der skal leveres som følge af, at en virksomhed etablerer sig, ændrer produktionen, anvender eller sælger et nyt kemisk produkt, biocid og lign., eller hvis der er sket et uheld på virksomheden.
2. Den løbende og tilbagevendende rapportering, i form af egenkontrol, grønne regnskaber, affaldsopgørelser, afgifter, statistiske formål m.v.

Der er enighed i udvalget om, at informationsflowet af miljøoplysninger mellem virksomheder og myndigheder og mellem forskellige myndigheder skal koordineres og tilrettelægges så enkelt og effektivt som muligt, så virksomhederne belastes mindst muligt samtidig med, at myndighedernes behov for og offentlighedens krav på oplysninger bliver opfyldt.

Anmeldelse og godkendelse diskuteres i kap 3, hvor der lægges op til en væsentlig forenkling af de oplysninger, der skal leveres i forbindelse med opstart eller produktionsændring. Nærværende kapitel fokuserer på de løbende rapporteringskrav (type 2). Kapitlet beskriver de eksisterende rapporteringskrav og -systemer, de igangværende initiativer og det fremtidige arbejde.

Udvalget har overordnet konstateret, at spørgsmålet om landbrugsvirksomhedernes rapportering sideløbende behandles under servicefællesskabet om den offentlige landbrugsforvaltning under projekt digital forvaltning.

5.2 De eksisterende løbende rapporteringskrav og -systemer

5.2.1 Virksomhedernes løbende rapporteringskrav

Virksomhedernes løbende rapportering skal opfylde forskellige formål som f.eks. at sikre offentlighedens adgang til miljøoplysninger (grønt regnskab, EPER, PRTR), kontrol af om virksomheden lever op til myndighedernes vilkår (egenkontrol), eller forskellige statistiske formål. Endvidere medvirker rapporteringen til, at Danmark kan opfylde de internationale rapporteringskrav, eksempelvis dokumentere reduktioner i emissioner, overholdelse af direktiver, offentliggørelse af miljødata og lignende.

5.2.1.1 Grønne regnskaber

En række virksomheder (ca. 800) er omfattet af kravet om at udarbejde et grønt regnskab. Det primære formål med et grønt regnskab er at give offentligheden let adgang til information om virksomhedens miljøforhold – men også at inspirere virksomhederne til at sætte indsatsen for miljøet i system og opnå forretningsmæssige fordele.

Det grønne regnskab skal bl.a. bestå af følgende elementer¹¹:

- **Basisoplysninger** som navn, adresse, branche, hoved- og biaktiviteter og lignende.
- **Ledelsens redegørelse** med oplysninger om miljøpolitik, miljøkrav til underleverandører, medarbejderinddragelse m.v.
- **Oplysninger om miljøforhold**, bl.a. forbrug af energi, vand og råvarer samt udledninger af forurenende stoffer til luft, vand eller jord, i produkter eller affald samt affaldsmængder og -håndtering.
- **Resumé af egenkontrol**, hvor der gives en oversigt over virksomhedens egenkontrol og hvordan den forholder sig til miljøgodkendelsens vilkår.

Bekendtgørelsen om grønne regnskaber¹² beskriver kravene til hvilke oplysninger det grønne regnskab skal indeholde, men det er, bortset fra rækkefølgen af oplysningerne, ikke foreskrevet, hvordan miljødata i regnskabet skal præsenteres.

Regnskaberne skal udarbejdes en gang om året og følger regnskabsåret for det finansielle regnskab. Regnskabet sendes til tilsynsmyndigheden, der skal afgive en udtalelse til regnskabet. Udkast til udtalelse skal sendes i høring hos virksomheden. Det grønne regnskab fremsendes herefter til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen scanner herefter regnskaberne og

11) For fyldestgørende og detaljeret beskrivelse af kravene til det grønne regnskab henvises til Miljøstyrelsens vejledning nr. 2 2003 om grønne regnskaber – til virksomheder og miljømyndigheder.

12) Bekendtgørelse nr.594 af 5. juli 2002 om visse listevirksomheders pligt til at udarbejde grønt regnskab.

offentliggør dem sammen med udtalelsen i det elektroniske informationssystem Publi-com, der også indeholder det finansielle regnskab.

5.2.1.2 Virksomhedernes egenkontrol

Kommuner og amter har behov for miljøoplysninger i deres arbejde som tilsynsmyndighed og stiller derfor krav til en virksomhed om at føre egenkontrol og dokumentere, at den lever op til de vilkår, der er stillet i godkendelser, tilladelser eller påbud. Kravene er individuelt fastsat og vil typisk afhænge af beliggenhed i forhold til naboer, virksomhedens produktion, emissioner samt eksempelvis om der udledes spildevand til kloak med kommunalt renseanlæg eller direkte til en overfladereipient, herunder sårbarheden af recipienten. Der kan være tale om, at virksomheden skal registrere råvareforbrug, foretage målinger, udarbejde driftsjournaler eller anden former for dokumentation, der viser, at virksomheden overholder sine vilkår. Hvordan og hvornår dokumentationen skal fremsendes til miljømyndigheden er individuelt fastsat, men vil blive delvist standardiseret i et kommende forenklet godkendelsessystem.

Virksomheder med affaldsproduktion skal endvidere udfylde affalds-stamkort, som skal opbevares på virksomheden. Kortet anvendes primært som et led i det lokale tilsyn.

Det grønne regnskab skal indeholde et resume af virksomhedens egenkontrol. Der lægges således op til, at miljømyndighederne i øget omfang gør brug af oplysningerne i de grønne regnskaber og således letter virksomhedernes rapporteringsbyrde gennem samkoordinering af disse rapporteringer.

5.2.1.3 Indberetninger til statistiske formål

Danmarks Statistik indsamler visse oplysninger, der udelukkende anvendes til statistiske formål. Forvaltningsloven sætter en række begrænsninger for udveksling af data mellem Danmarks Statistik og andre myndigheder, idet de oplysninger virksomhederne rapporterer til Danmarks Statistik til statistiske formål som udgangspunkt ikke videregives til en anden myndighed.

Som led i råvare- og tjenesteundersøgelsen indsamler Danmarks Statistik oplysninger om industriens forbrug af råvarer, emballage og vand. Ca. hvert andet år indsamles oplysninger om energiforbrug. Samtidig indsamles frivilligt oplysninger om energibesparende foranstaltninger, energiledelse og lign. Oplysninger der er indsamlet af Danmarks Statistik vil ikke tilsvarende blive indsamlet af Energistyrelsen.

Dansk Industri har oplyst, at det blandt deres medlemmer er nævnt, at miljøoplysninger, der indsamles til de statistiske formål, også indsamles i andre sammenhænge, således at virksomhederne oplever, at de skal rapportere de samme oplysninger flere gange til forskellige myndigheder – opgjort på forskellig måde. Ligeledes kan der stilles spørgsmålstejn ved, hvor ”frivilligt” virksomhederne oplever det, når myndighederne indsamler frivillige oplysninger.

5.2.2 Nationale rapporteringskrav

Danmark er forpligtet af en række internationale krav om rapportering af miljøoplysninger fra virksomhederne. Gennem de senere år er omfanget af de inter-

nationale krav om rapportering på virksomhedsområdet steget væsentligt. Kravene er typisk fastlagt i forskellige EU-direktiver, der udover krav om at dokumentere implementeringen af direktiverne i Danmark, også har krav om rapportering af virksomhedernes udledninger. Som eksempler kan nævnes IPPC¹³-, VOC¹⁴-, store fyringsanlæg¹⁵ og affaldsforbrændings¹⁶ direktiverne.

Endvidere har Danmark tilsluttet sig en række internationale konventioner som EMEP¹⁷, UNFCCC¹⁸, Helcom¹⁹, Parcom²⁰ og senest PRTR-protokollen²¹ under Århus konventionen²². Endelig stilles der krav i forbindelse med OECD-medlemskabet.

En lang række af de nationale rapporteringsforpligtelser omfatter emissionsdata, men eksempelvis i klimakonventionen er der krav om, at Danmark skal kunne rapportere en række baggrundsdata i form af ressourceforbrug (forbrug af brændsel). I forbindelse med Helcom og Parcom er rapporteringskravene fastsat i branchespecifikke rekomendationer, der er meget forskellige udformet fra at omfatte krav om emissioner, emission pr. produceret enhed eller koncentrationer til oplysninger om BAT-niveauet i den konkrete branche.

Et af de væsentlige indberetningskrav fra EU er fastsat i EPER-beslutningen²³ fra juni 2000, der har hjemmel i IPPC-direktivet. EPER er navnet på EU-Kommissionens register over udledninger til luft og vand fra IPPC-virksomheder. Hovedformålet med registret er at give offentligheden bedre adgang til miljøoplysninger. I henhold til beslutningen skal Danmark hvert tredje år indsende oplysninger om udledninger af 50 stoffer til luft og vand til EU-Kommissionen. Oplysningerne skal leveres af virksomhederne, men det er en myndighedsopgave at kvalitetssikre oplysningerne, før de sendes til EU. Første rapportering er i juni 2003. Kommissionen har tilkendegivet, at det er intentionen at gøre EPER-rapporteringen årlig fra omkring 2007.

EPER skal ses i tæt sammenhæng med OECD's krav og den kommende PRTR-protokol under Århus-konventionen, hvor der stilles krav om at etablere et nationalt PRTR-register. Hovedformålet med PRTR - registret er, som for EPER, at sikre offentlighedens adgang til miljøoplysninger fra enkeltvirksomheder.

-
- 13) Rådets Direktiv 96/61/EC af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet)
  - 14) Rådets Direktiv 1999/13/EF af 11. marts 1999 om begrænsning af emissionen af flygtige organiske forbindelser i visse aktiviteter og anlæg (VOC-direktivet)
  - 15) Europa Parlamentet og Rådets direktiv 2001/80/EF af 23. oktober 2001 om begrænsning af visse luftforurenende emissioner fra store fyringsanlæg
  - 16) EU Parlamentets og Rådets direktiv 2000/76/EF af 4. december 2000 om forbrænding af farligt affald.
  - 17) Co-operative program for monitoring and evaluation of the Long Range Transboundary Transmission of air pollutant in Europe under the convention of long Range Transboundary air Pollution (LRTAP)
  - 18) Framework Convention on Climate Change under UNECE
  - 19) Helsingfors konventionen, der arbejder med at beskytte miljøet i Østersøen
  - 20) Oslo-Paris konventionen, der arbejder med at beskytte det marine miljø i Nord-øst Atlanten.
  - 21) PRTR står for Pollutant Release and Transfer Register
  - 22) Protokollen er underskrevet i forbindelse med ministerkonferencen i Kiev i maj 2003.
  - 23) EPER står for European Pollutant Emission Register

Forskellen mellem EPER og PRTR kan overordnet findes i de manglende affaldsoplysninger i EPER. Under de netop afsluttede forhandlinger af den kommende PRTR protokol under Århus-konventionen har Danmark forhandlet ud fra en forudsætning om, at de grønne regnskaber også fremover skal kunne anvendes til at opfylde rapporteringskravene og indholdet i en national PRTR.

EU har underskrevet PRTR-protokollen i maj 2003 sammen med de øvrige EU-lande, herunder Danmark. Overvejelserne om, hvordan kravene skal implementeres i EU, er derfor begyndt med aktiv deltagelse fra Danmark. Danmark lægger i denne sammenhæng vægt på, at EU reglerne udformes, så den efterfølgende danske implementering kan gennemføres uden væsentlige konsekvenser for danske virksomheder.

For at leve op til de eksisterende og kommende krav er Miljøstyrelsen i gang med at opbygge et informationssystem om industriens miljøforhold. Systemet skal give offentligheden lettere adgang til miljøoplysninger og bliver tilgængelig på Miljøstyrelsens hjemmeside i slutningen af 2003. Ud over at være den danske PRTR vil systemet også kunne anvendes til at formidle BAT-noter, renere teknologi referencer og senere branchespecifikke datablade til virksomheder og myndigheder. Det er endvidere målsætningen, at systemet samler så mange som muligt af både de nuværende og kommende rapporteringer. De data, der indgår i systemet vil i første omgang blive indsamlet og indtastet manuelt fra de grønne regnskaber. På sigt vil det være muligt at overføre data elektronisk til systemet, hvis det viser sig mest hensigtsmæssigt.

5.2.3 Det nuværende informationsflow

I forbindelse med implementering af EPER-beslutningen i Danmark foretog Miljøstyrelsen en nærmere analyse og vurdering af hvilke miljødata, der blev indsamlet centralt eller decentralt hos amter og kommuner. Analysen blev foretaget for at fastlægge, hvordan EPER-indberetningen kunne tilrettelægges mest effektivt.

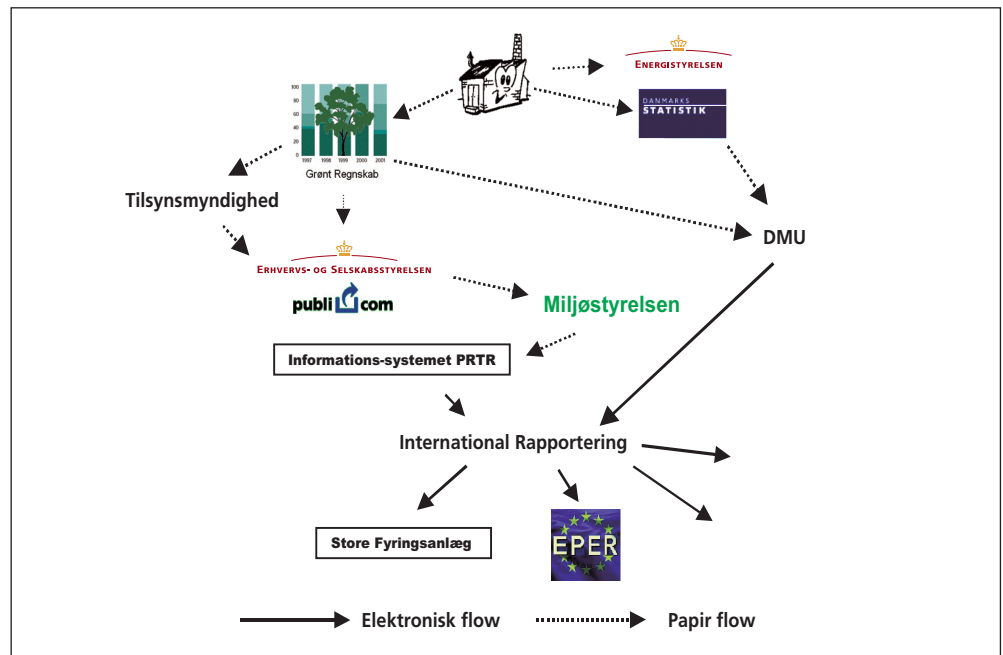
Der blev identificeret 2 dataindberetninger, som omfattede en mindre delmængde af kravene i EPER. DMU indsamler årligt oplysninger i forbindelse med EMEP-indberetningen om udledning af visse stoffer til luften fra større kraftværker og industrianlæg. DMU får data fra Energistyrelsens energiproducenttælling, de grønne regnskaber og i et vist omfang fra Danmarks Statistik. I forbindelse med NOVA indsamler Miljøstyrelsen oplysninger om industrielle punktkilder fra direkte udledninger til vandmiljøet. Disse oplysninger indsamles via amterne, men på en anden form end i EPER.

Analysen viste også, at kravene til de daværende grønne regnskaber med mindre justeringer omfattede de oplysninger om udledninger, der skal bruges til EPER-indberetningen.

På baggrund af analysen besluttede Miljøstyrelsen at anvende de eksisterende rapporteringssystemer og de grønne regnskaber til at efterleve kravene om at rapportere til EPER-registret og den kommende nationale PRTR. Med mindre

justeringer af de eksisterende regler om grønne regnskaber er det undgået at bebyrde virksomheder og tilsynsmyndigheder med yderligere afrapporteringskrav. Samlet skete der en reduktion i antallet af virksomheder, som er omfattet af pligten til at lave grønne regnskaber. Bl.a. som følge af ovennævnte beslutning i relation til EPER og PRTR blev de få i - mærkede virksomheder, som ikke allerede skulle lave grønne regnskaber, omfattet af regnskabspligten, for hermed at kunne efterleve de internationale rapporteringskrav.

Figur 1 Figuren viser overordnet dataflowet fra virksomheden til myndighederne og videre i forbindelse med international rapportering.

Med de nye regler om grønne regnskaber er det bl.a. sikret, at alle virksomheder i EPER er omfattet af pligten til at udarbejde grønt regnskab, og at regnskaberne indeholder de nødvendige oplysninger. En væsentlig forudsætning er, at indholdet i de grønne regnskaber lever op til de formkrav og den kvalitet, der er nødvendig for at kunne rapportere. De grønne regnskaber vil således blive anvendt til indsamling af oplysninger til den første EPER-rapportering i juni 2003.

Landbrugsbedrifter er ikke omfattet af kravene til at udarbejde grønt regnskab, selv om de er omfattet af EPER, og deres rapporteringer adskiller sig på flere punkter fra industriens. Dog er der i Fødevareministeriets lovgivning krav om rapportering af en lang række forhold, herunder miljøoplysninger.

For landbrugsbedrifter sker den første rapportering til EPER via tilsynsmyndigheden på baggrund af oplysninger om staldd typer og dyreenheder. De efterfølgende indberetninger forventes at ske digitalt og vil blive integreret i arbejdet under servicefællesskabet under E-Landbrug.

Det er landbrugets holdning, at indsamling af oplysninger om staldd typer p.t. er unødigt bureaukratisk, hvilket erhvervet har fremført i forbindelse med udvalgsarbejdet under Servicefællesskabet om den offentlige landbrugsforvaltning.

Efter den første rapportering vil der ske en evaluering af forløbet med særlig fokus på forretningsgange. De indsendte grønne regnskaber vil blive gennemgået i forhold til om de indeholder de nødvendige data, om kvaliteten lever op til kravene, og hvordan data er struktureret. Med henblik på at vurdere, om oplysningerne er tilstrækkelige til at kunne opfylde de kommende PRTR krav, vil affaldsoplysningerne og oplysninger om ressourceforbrug samtidigt blive vurderet. På lignende måde vil EU evaluere den første rapportering med henblik på EU-niveau at kunne justere kravene og effektivisere de kommende rapporteringsrunder.

5.2.4 Igangsatte initiativer

Projekt Digital Forvaltning blev iværksat i 2001 med det formål at realisere en ny digital model for den offentlige sektor. Projektet ledes af en fælles bestyrelse, der er sammensat af departementscheferne for fem ministerier, de administrerende direktører i KL og Amtsrådsforeningen og en repræsentant for Københavns og Frederiksberg kommuner.

Den Digitale Taskforce fungerer som sekretariat for bestyrelsen for Projekt Digital Forvaltning og spiller en aktiv rolle i en lang række projekter og servicefællesskaber, bl.a. E-erhverv og Erhvervsportalen.

E-erhverv er etableret som et underprojekt under projekt Digital Forvaltning. Formålet med E-erhverv er at få et tværgående samarbejde mellem de myndigheder, der varetager de største administrative opgaver i forhold til erhvervslivet. E-erhverv skal igangsætte projekter, der sætter virksomhederne i centrum for den offentlige forvaltning. Set fra et organisatorisk perspektiv består E-erhverv af en styregruppe, dens sekretariat, et antal projekter samt et partnerforum. Miljøministeriet deltager på tre niveauer i forhold til E-erhverv. Det er en vigtig målsætning for E-erhverv at lette erhvervslivets administrative byrder og sikre effektiv håndtering af virksomhedernes kontakt til det offentlige.

I 2002 er der i E-erhvervs regi foretaget en omfattende kortlægning af hvilke rapporteringer virksomheder giver til forskellige offentlige myndigheder på erhvervsområdet. Miljøområdet har været en del af den samlede kortlægning.

På baggrund af kortlægningen har E-erhverv valgt at prioritere arbejdet på to områder: rapportering og medarbejdere. På miljøområdet er det intentionen at se nærmere på grønne regnskaber og affald.

Under den Digitale Taskforce er der iværksat Servicefælleskab om den offentlige landbrugsforvaltning – E-Landbrug – med henblik på at styrke samarbejdet og udvikle digitale forvaltningssystemer for landbrugsforvaltningen. Målet er at mindske erhvervets administrative byrder og opnå forenklinger for både erhvervslivet og myndighederne.

Erhvervsportalen eller Virk.dk er et projekt under E-erhverv og siden efteråret 2001 har syv ministerier og en række private partnere arbejdet med etablering af virk.dk. Virk.dk skal samle en vifte af offentlige og private informationer og digitale ydelser på erhvervsområdet. Portalen åbnes for virksomhederne september 2003.

I forbindelse med etablering af Virk.dk er der blandt de involverede myndigheder sat et større arbejde i gang med at integrere erhvervsrettet information fra myndighedernes hjemmesider og med at samle og koordinere en lang række af de blanketter og rapporteringer, der bl.a. er identificeret i forbindelse med den ovennævnte kortlægning af rapportering. Miljøstyrelsen deltager aktivt i dette arbejde, og følgende blanketter vil i første omgang blive indmeldt til erhvervsportalen med henblik på at udvikle dem til digitale indberetninger:

- EMAS-registrering
- Ansøgning for forsøgsmæssig afprøvning af plantebeskyttelsesmidler
- Indberetning af salg af bekæmpelsesmidler
- Ansøgningsskema om tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse "giftig" og "meget giftig"
- Meddelelsesblanket om brug af gifte til Arbejdstilsynet og import/salg af gifte til Miljøstyrelsen
- Lovpligtigskema, frivillighedsskema, CMR-skema
- Grænseoverskridende transport af affald
- Blanket til brug for indberetning til produktregistret af oplysninger om biocidmidler

5.2.4.1 Digitalisering af grønne regnskaber

I forlængelse af E-erhvervs prioritering af rapporteringsområdet vil Taskforcen og Miljøstyrelsen i løbet af efteråret arbejde sammen om at vurdere potentialet for digitalisering af grønne regnskaber. Da lettelse af administrative byrder er et centralt element, vil der ligeledes blive fokuseret på dette.

Det er ikke tanken at udvide antallet af virksomheder, som skal udarbejde grønt regnskab, ligesom offentlighedens adgang til miljøoplysninger stadig skal være central.

En forudsætning for digitalisering er bl.a., at data kan standardiseres og struktureres, så de kan overføres digitalt. Der vil blive foretaget en konkret vurdering af, hvilke emissionsoplysninger i et grønt regnskab det vil være muligt og hensigtsmæssigt at standardisere og strukturere med henblik på digitalisering.

For at vurdere potentialet for digitalt dataflow mellem virksomhed og myndighed er det nødvendigt at få større klarhed over, hvordan data ligger ude i den enkelte virksomhed og hvilke systemer virksomhederne anvender til at understøtte deres dataindsamling og rapportering. Vurderingen vil blive foretaget med udgangspunkt i 2 projekter, der udover at afklare, hvordan data kan opbevares i virksomhederne, vil vurdere mulighederne for direkte overførsel af data.

Arbejdet med at vurdere potentialet for digitalisering af grønne regnskaber pågår i efteråret 2003, og der vil herefter blive taget stilling til det videre forløb.

5.2.4.2 Affald

Regeringen har nedsat en arbejdsgruppe, der ser på organisering af affaldsområdet. Arbejdsgruppen vil foretage en samlet vurdering af omfanget og betydningen af en række problemstillinger, herunder vurdere dataindberetning fra virksomheder til forskellige myndigheder. Endvidere skal arbejdsgruppen senest 2004 fremkomme med forslag til løsninger i de tilfælde, hvor arbejdsgruppen vurderer at problemerne har et sådant omfang og en sådan betydning, at det er

nødvendigt at ændre på den nuværende organisering og lovgivning. Arbejdsgruppens arbejde forventes afsluttet i 2004.

5.2.4.3 Miljøportalen

Siden 1998 har amterne arbejdet med at opbygge en række datamodeller for miljødata og fra 1999 har Miljøministeriet deltaget i arbejdet. Det formelle samarbejde mellem amterne og Miljøministeriet omkring det fælles projekt er under etablering. Der er tale om en Internet-miljøportalløsning, hvor der både indsamles og formidles miljødata. Datamodellerne er grundlæggende for at kunne sikre en effektiv udveksling af data mellem amterne og mellem amter og Miljøministeriet, men Miljøportalen forventes også at blive det sted på Internettet, hvor borgere, professionelle, myndigheder og det private erhvervsliv let kan finde miljødata.

Miljøportalen dækker i første omgang fagområderne overfladevand, jordforurening og grundvand og forventes at være klar ultimo 2004.

5.2.4.4 Tilrettelæggelse af virksomhedernes rapportering

En væsentlig del af arbejdet med miljødata foregår på den enkelte virksomhed og Miljøstyrelsen har derfor iværksat 2 projekter, som skal bidrage til, at virksomheden lettere kan leve op til sine rapporteringsforpligtelser. Formålet med de 2 projekter er at udvikle et koncept, der kan hjælpe virksomheden med at identificere sine miljødatabehov samt styrke den interne koordinering og datafangst på virksomheden via miljøstyring. Der vil blive udarbejdet et redskab, der kan hjælpe virksomheden med at analysere sine rapporteringskrav fra myndighederne og datakrav fra andre interessenter som investorer, forsikringsselskaber, kunder mv. samt behov i forbindelse med den interne proces eller miljøøkonomistyring. Den enkelte virksomhed får dermed et bedre overblik over dens behov for miljødata og muligheder for at systematisere, koordinere og prioritere "data-arbejdet". Der vil endvidere blive udarbejdet forslag til procedurer, kvalitetssikring, referencer til opgørelsesmetoder m.v.

Miljøstyrelsen er samtidig i gang med at udarbejde en oversigt over de miljøinformationssystemer, der i dag findes på det danske marked. Formålet er at kunne informere om de muligheder, der er for at lette virksomhedernes registreringsarbejde, men oversigten vil også kunne anvendes til at påvirke leverandørerne til at tilpasse deres systemer til myndighedernes krav.

Projekterne vil blive afsluttet i løbet af 2003, og resultaterne vil være tilgængelige over Internettet.

5.3 Det fremtidige arbejde

Som det er beskrevet i de foregående afsnit, er der en lang række initiativer i gang på rapporteringsområdet.

Hele affaldsdelen, som udgør en væsentlig del af virksomhedernes rapporteringsforpligtelser, analyseres grundigt af en særlig arbejdsgruppe, der forventes at afslutte arbejdet i 2004. Affaldsarbejdsgruppen vil bl.a. analysere rapportering med henblik på forenkling og effektivisering. Det vil derfor være nødvendigt med en koordinering med arbejdsgruppens resultater og den øvrige virksomhedsrapportering.

Erhvervsportalen Virk.dk åbnes for virksomhederne i efteråret 2003, og det vil være naturligt at vurdere om Virk.dk fremover kan være omdrejningspunkt for virksomhedernes indrapporteringer på miljøområdet. Den primære gevinst ved erhvervsportalen er serviceforbedringer for virksomhederne. I forhold til blanketter og andre rapporteringer med stor indberetningsvolumen vil en af udfordringerne i første omgang være at indhøste erfaringer med integration af indberettede data i bagvedliggende systemer (informationssystemer/ databaser), hvor data enten anvendes direkte i sagsbehandlingen eller rapporteres videre til relevante modtagere (nationalt og internationalt). Ud over en serviceforbedring for virksomhederne er målet også at skabe en effektiviseringsgevinst hos myndighederne (datamodtagere).

Miljøportalen skal sikre en effektiv dataudveksling mellem amterne og mellem amter og Miljøministeriet. Virksomhedsområdet vil ikke i første omgang være en del af miljøportalen, men på sigt vil det være relevant at vurdere hvordan miljøportalen og rapportering på virksomhedsområdet kan spille sammen.

Miljøstyrelsen har i forbindelse med EPER-indberetningen foretaget en grundig analyse af de krav, der snævert er tilknyttet EPER med henblik på indpasning i de grønne regnskaber. Den første EPER-indberetning i juni 2003 vil yderligere give en række erfaringer for, hvor gode de grønne regnskaber er til rapportering af miljødata. Der vil i efteråret 2003 blive foretaget en evaluering af, om oplysningerne i de grønne regnskaber i fuldt omfang kan anvendes til EPER-rapporten og andre internationale rapporteringer.

Parallelt hermed fokuseres der på at skabe større synergi mellem virksomhedernes og det offentlige arbejde ved at udvikle værktøjer og formidle de muligheder, der findes for at støtte det dataarbejde, der foregår på den enkelte virksomhed, herunder den interne organisering af dataindsamlingen.

I regi af E-erhverv er der sket en generel kortlægning af de erhvervsrettede rapporteringskrav. For at vurdere mulighederne for et større forenklingspotentiale samt mulighederne for digitalisering af de grønne regnskaber, er der nogle centrale ting, som skal være kortlagt. Det skal være klart specificeret, hvilke oplysninger virksomhederne indberetter, til hvem og hvornår. Endvidere skal det kortlægges, hvordan data ligger ude i virksomhederne. Desuden skal den administrative proces beskrives og mulighederne for regelforenkling overvejes. Miljøstyrelsen og den Digitale Taskforce arbejder sammen om at fremskaffe disse oplysninger. En mere detaljeret kortlægning af de data, der indgår i de grønne regnskaber, vil tage udgangspunkt i det arbejde der er udført med at identificere rapporteringskrav under E-erhverv. Det er i den forbindelse vigtigt, at et eventuelt forenklingspotentiale realiseres før en digitalisering.

De nye grønne regnskaber indeholder et krav om, at virksomheden skal give et resume af resultaterne af egenkontrollen, og de vil således ikke i sig selv opfylde alle de behov, myndighederne har for oplysninger. Et grønt regnskab skal aflægges årligt, og der er en vis frist for, hvornår et regnskab skal være udarbejdet. Tilsynsmyndigheden vil i forbindelse med egenkontrollen ofte have behov for at få oplysningerne hurtigere og hyppigere end det er praktisk muligt i et grønt regnskab, eksempelvis hvis der er behov for en tæt opfølgning med henblik på en eventuel hurtig indgriben. En virksomheds egenkontrol er individuelt fastsat

af de lokale myndigheder og mulighederne for harmonisering med henblik på digitalisering vurderes på det foreliggende grundlag at have en længere tidshorisont.

Da de grønne regnskaber som udgangspunkt er offentligt tilgængelige, og det ikke er intentionen at indskrænke offentlighedens adgang til oplysningerne, vil der også skulle findes en måde at håndtere den fortrolighed, der kan være forbundet med de oplysninger som myndighederne kræver, specielt i forbindelse med egenkontrollen.

Miljøstyrelsen og den Digitale Taskforce er i gang med et indledende arbejde, der har til formål at vurdere mulighederne for en forenkling og digitalisering af de grønne regnskaber. Dette forventes afsluttet ultimo 2003 og fremlagt for styregruppen for E-erhverv. På baggrund af en mere detaljeret kortlægning af, hvilke data der kan indrapporteres via de grønne regnskaber samt de første erfaringer med Virk.dk vil det primo 2004 være muligt at tage stilling til det videre forenklings- og digitaliseringsarbejde. I den forbindelse vil inddragelse af virksomhedspaneler blive overvejet.

Bilag A

Kommissorium for udvalg til forberedelse af ændring af reglerne om virksomhedernes miljøregulering (Virksomhedsudvalget).

Formål

Reglerne om forhåndsgodkendelse af ”særligt forurenende virksomhed” har indgået som et væsentligt element i miljøbeskyttelseslovgivningen siden den første miljøbeskyttelseslov fra 13. juni 1973, der blev vedtaget som et led i miljøreformen. Reglerne omfattede kun nyetablering af virksomheder og væsentlige ændringer af bestående virksomheder. I forbindelse med den anden miljøreform i 1990 – 91 blev der foretaget en væsentlig indskrænkning af listen over godkendelsespligtige virksomhedstyper. Samtidig blev der fastsat regler om, at virksomheder, der var etableret før den første miljøbeskyttelseslovs ikrafttræden og som ikke havde en samlet miljøgodkendelse, skulle miljøgodkendes.

På nuværende tidspunkt har stort set alle de virksomheder, der er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed, fået en miljøgodkendelse, og det kan samtidig konstateres, at der generelt set er godt styr på virksomhedernes miljømæssige forhold.

Det vurderes derfor, at tiden er inde til at forenkle procedurerne omkring den miljømæssige regulering af virksomhederne, idet det forudsættes, at den hidtidige miljømæssige standard opretholdes.

Udvalgsarbejdet

På baggrund heraf har miljøministeren besluttet at nedsætte et udvalg, (Virksomhedsudvalget) med deltagelse af Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Landbrugsrådet, Dansk Industri, CO-industri, Danmarks Naturfredningsforening, Finansministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet og Miljøstyrelsen. Formandskab og sekretariat varetages af Miljøstyrelsen.

Udvalget skal fremkomme med forslag til forenklinger af virksomhedsreguleringen, herunder vurdere mulighederne for en ”slankning” af listen over godkendelsespligtige virksomheder. I tilknytning hertil skal udvalget komme med forslag til, hvorledes det kommunale tilsyn skal tilrettelægges. Endelig skal udvalget vurdere virksomhedernes rapporteringsforpligtelser med henblik på etablering af et ”enhedsrapporteringssystem”.

Spørgsmål om ændring af det eksisterende regelsæt om VVM-godkendelse falder udenfor udvalgets opgaver. Baggrunden herfor er, at VVM-reglerne har et bredere anvendelsesområde end blot erhvervsvirksomheder (fx er en række infrastruktur anlæg VVM-pligtige) og omfatter anden lovgivning end miljøbeskyttelsesloven.

Overvejelser om ændring af klagesystemet i miljøbeskyttelsesloven falder ligeledes uden for udvalgets opgaver. I forlængelse af udvalgsarbejdet og de generelle

indstillinger, som udvalget vedrørende kommunale råd og nævn m.v. fremkommer med, vil der skulle overvejes ændringer af klagesystemet, navnlig af klagevejene, for alle sagstyper omfattet af miljøbeskyttelsesloven, samt anden relevant lovgivning på Miljøministeriets område.

Udvalget skal for samtlige emner vurdere de økonomiske, administrative, miljømæssige og retssikkerhedsmæssige konsekvenser af udvalgets forslag for såvel det offentlige som for erhvervslivet og borgerne.

Endelig skal udvalget overveje konsekvenserne for den fremtidige brugerbetalingsordning af de forslag, udvalget fremkommer med.

Udvalget kan nedsætte undergrupper for de enkelte emner i udvalgsarbejdet. Virksomhedsudvalget kan beslutte, at undergrupperne udover medlemmer fra Virksomhedsudvalget kan suppleres med medlemmer udefra.

Virksomhedsudvalget skal således gennemføre et udvalgsarbejde om følgende emneområder:

1) Miljøgodkendelsessystemet

Der har fra flere sider været rejst forslag om forenkling og effektivisering af miljøgodkendelsessystemet. Udvalget skal derfor diskutere forskellige koncepter for en samlet forenkling af godkendelsessystemet, herunder analysere og i givet fald fremsætte forslag til indskrænkning af den nuværende liste over godkendelsespligtige aktiviteter.

For de virksomheder, der måtte blive foreslået udtaget af listen, (og eventuelt også for andre virksomhedskategorier) skal udvalget udarbejde forslag til et nyt regelgrundlag. Dette kan fx være et "minigodkendelsessystem"/ tilladelsessystem, hvor der fx sker en forhåndsvurdering af de forureningsparametre, der er karakteristiske for den pågældende virksomhedstype. Udvalget skal i denne sammenhæng overveje, på hvilke områder og i givet fald efter hvilke principper der efterfølgende kan udarbejdes en supplerende tværgående regulering i form af branchebekendtgørelser, aktivitetsbekendtgørelser eller bekendtgørelser, hvor der sker regulering af en konkret miljøparameter (fx støj eller lugt).

2) Tilsyn og brugerbetaling

Udvalget skal - bl.a. i lyset af de forslag, udvalget fremsætter til ændring af miljøgodkendelsessystemet – overveje og fremkomme med forslag til, hvorledes det kommunale tilsyn skal tilrettelægges. Herunder kan udvalget vurdere erfaringen med fælleskommunale miljøcentre. Udvalget (eller en undergruppe) skal herunder fungere som styregruppe for:

- udarbejdelsen af en vejledning om differentieret tilsyn, herunder om hvordan tilsynet kan tilrettelægges under hensyn til virksomhedernes miljømæssige stade.
- et udviklingsarbejde/pilotforsøg om indhentelse af yderligere kvalitetsdata og undersøgelse af mulighederne for benchmarking af kvaliteten i de decentrale myndigheders tilsyn.

Udvalget skal endvidere overveje og fremkomme med forslag til principper for den fremtidige brugerbetalingsordning, herunder som konsekvens af de forslag, udvalget fremkommer med vedrørende det fremtidige miljøgodkendelsessystem.

3) Rapportering

Endelig skal Virksomhedsudvalget vurdere virksomhedernes rapporteringsforpligtelser, herunder om der er rimelig sammenhæng mellem rapporteringskravene indenfor miljøområdet, og virksomhedernes øvrige rapporteringsforpligtelser.

Tidsplan

Udvalgsarbejdet skal afsluttes primo maj 2003 med en rapport, som kan danne grundlag for udarbejdelse af lovforslag med henblik på fremsættelse i Folketingssamlingen 2003/04.

Færdiggørelse af vejledningsarbejdet om differentieret tilsyn kan dog ske senere. Udviklingsarbejde/pilotforsøg om kvalitetsdata/benchmarking kan udstrækkes til 2004, hvis dette viser sig nødvendigt for at kunne evaluere det/de igangsatte projekter.

Miljøministeren kan justere Kommissoriet i lyset af andre forenklingsinitiativer både i og udenfor Miljøministeriet.

Bilag B

Virksomhedernes eksisterende forpligtelser til at levere miljøoplysninger

Der kan overordnet skelnes mellem 2 typer af indberetningspligt:

Type 1- oplysninger, der skal leveres i forbindelse med opstart eller ændring af en produktion (anmeldelse, miljøgodkendelse).

Type 2- oplysninger, der løbende skal rapporteres (egenkontrol, grønne regnskaber, afgifter, statistiske formål m.v.).

Type 1-oplysninger, der skal leveres i forbindelse med opstart eller ændring af en produktion

Anmeldelse

Virksomheder, der er omfattet af anmelderbekendtgørelsen, skal anmelde sig til tilsynsmyndigheden (ofte kommunen), inden produktionen påbegyndes eller ændres. Formålet er at give mulighed for en dialog mellem virksomhed og myndighed, før etablering om de miljøkrav der er relevante. En anmeldelse indeholder administrative oplysninger om virksomhedstype, adresse og driften.

Miljøgodkendelse

Virksomheder, der er omfattet af godkendelsesbekendtgørelsen, skal have en miljøgodkendelse, inden den anlægges, påbegyndes eller ændres. Godkendelsen gives af amt eller kommune på baggrund af en ansøgning med en række oplysninger om placering, produktion og miljøpåvirkning.

Spildevandstilladelser

Virksomheder, der udleder processpildevand, skal indsende ansøgning om spildevandstilladelse til amt eller kommune. Ansøgningen skal indeholde en række oplysninger om produktion, spildevandsmængder og spildevandets sammensætning samt miljøpåvirkning. Tilladelsen skal foreligge, inden udledningen påbegyndes.

Påbud

Virksomheder, der ikke er godkendelsespligtige, kan reguleres ved hjælp af påbud efter § 42 (påbud om forureningsbegrænsende foranstaltninger, ”driftspåbud”).

Et påbud efter § 42 kan meddeles, når virksomheden giver anledning til væsentlig forurening, eller hvis der er nærliggende fare herfor. Påbudet kan indeholde krav om dokumentation for at påbudet overholdes, fx krav om udarbejdelse af driftsjournaler samt indsamling af oplysninger eller målinger om emissioner til luft- eller vand samt affaldsbortskaffelse.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 72 kan myndighederne endvidere meddele påbud til såvel godkendelsespligtige som ikke-godkendelsespligtige virksomheder om at levere oplysninger, herunder foretagne målinger. Et påbud efter § 72 kan for eksempel gives, når tilsynsmyndigheden har en begrundet mistanke om, at virksomheden giver anledning til forurening, og at det er nødvendigt med yderligere oplysninger for at kunne tage stilling til, om der skal meddeles et påbud efter § 42. Kravet om oplysninger vil være individuelt tilpasset den konkrete virksomhed og problemstilling.

Risikovirksomheder

Virksomheder, der er omfattet risikobekendtgørelsen, skal foruden en miljøgodkendelse fra godkendelsesmyndigheden dokumentere overfor tilsynsmyndighederne (Arbejdstilsynet, Beredskabsstyrelsen, miljømyndighed og politiet), at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til imødegåelse af de risici, som virksomheden frembringer. Godkendelse af forhold, der angår eksternt miljø, integreres i miljøgodkendelsen.

Type 2 oplysninger, der løbende skal rapporteres

Grønne regnskaber

Virksomheder, der har pligt til udarbejdelse af grønt regnskab, skal årligt indsende deres grønne regnskab til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, hvor de offentliggøres sammen med de økonomiske regnskaber. Formålet er at give offentligheden let adgang til oplysninger om virksomhedens miljøforhold. De grønne regnskaber vil også blive anvendt til indrapportering til EPER.

De grønne regnskaber skal indeholde

- basisoplysninger
- ledelsens redegørelse
- oplysninger om det væsentlige forbrug af energi, vand og råvarer
- oplysninger om de væsentlige arter og mængder af forurenende stoffer, der indgår i produktionsprocesser, udledes til vand, luft og jord, eller som indgår i affaldet eller produkterne.

Indberetning som følge af vilkår i godkendelser, tilladelser og påbud

I en miljøgodkendelse, spildevandstilladelse eller påbud er der tilknyttet en række egenkontrollvilkår, der kræver, at virksomheden indsamler, opbevarer og videregiver oplysninger. Formålet er, at myndighederne kan følge op på de vilkår, der er fastsat i tilladelser, godkendelser eller påbud. Egenkontrollvilkårene vil være individuelt tilpasset den enkelte virksomheds produktion. Der vil typisk være krav om udarbejdelse af driftsjournaler samt indsamling af oplysninger om luft- og vandemissioner samt affaldsbortskaffelse.

Kravene kan være udformet, så oplysningerne enten opbevares på virksomheden og fremvises ved tilsyn eller sendes til tilsynsmyndigheden efter en nærmere fastlagt frekvens, som er fastsat i tilladelsen.

Affaldsstamkort

Anmeldevirksomheder og godkendelsespligtige virksomheder skal udfylde et stamkort med oplysninger om deres affaldsproduktion. Oplysningerne omfatter affaldsfraktion, affaldsart, mængde og sammensætning af det producerede affald, herunder muligheder for yderligere sortering, samt indhold af miljøbelastende stoffer. Der anføres desuden oplysninger om transportør og affaldsbehandler. Kortet skal opbevares på virksomheden i 5 år og være tilgængelig for Miljøstyrelsen og tilsynsmyndigheden. Det vil være oplagt at anvende oplysningerne i det grønne regnskab. Oplysningerne på affaldsstamkortet bør indgå i de grønne regnskaber og vil senere skulle anvendes for at Danmark kan opfylde kravene i PRTR-protokollen.

Andet affald

Der er nedsat en arbejdsgruppe, der ser på hele affaldsområdets organisering. Der forventes derfor, at der vil ske ændringer på området.

Producenter af farligt affald skal føre et register over affaldsart og mængde af farligt affald samt hvordan det håndteres. Oplysningerne skal opbevares i 5 år og være tilgængelige for tilsynsmyndigheden.

Affaldsbehandlere er omfattet af pligten til at indberette til Miljøstyrelsens ISAG-system. Det drejer sig om ca. 350 affaldsbehandlere. Behandlerne skal hvert år pr. 31. januar indberette oplysninger til Miljøstyrelsen om transportører, behandlede mængder opgjort på affaldsfraktion, affaldstype, affaldets geografiske og erhvervs-mæssige kilde, samt behandlingen af affaldet. Affaldsproducenter vil typisk også være omfattet af pligten til at føre stamkort over deres egen affaldsproduktion.

Affaldstransportører skal føre register over transportererede affaldsmængder, affaldsfraktion og -type, affaldets producent og afleveringssted. Oplysningerne skal opbevares i 5 år og være tilgængelige for tilsynsmyndigheden.

Der er desuden en generel forpligtelse for alle virksomheder til at give alle oplysninger vedrørende deres affaldshåndtering til kommunalbestyrelsen eller Miljøstyrelsen. Bestemmelsen anvendes meget sjældent af Miljøstyrelsen og vil typisk anvendes af tilsynsmyndigheden.

Indberetning hvor specielle forhold gør sig gældende

Indberetninger fastsat i medfør af særlige bekendtgørelser

Virksomheder omfattet af autoværkstedsbekendtgørelsen skal føre driftsjournaler om råvareforbrug, affaldsmængder, og driften. Oplysningerne skal opbevares på virksomheden og fremvises ved tilsyn.

For benzinstationer og oplag af olieprodukter er der krav til indretning og drift. Samtidig er der krav til egenkontrol, som skal føres i driftsjournaler.

Deponeringsanlæg har krav om registrering af driften.

Der er endvidere krav i bekendtgørelserne om store fyringsanlæg og affaldsforbrænding til måling og drift af anlæggene. I det omfang et anlæg er omfattet af godkendelsespligten vil konkrete vilkår blive integreret i godkendelsen. Kraftværker skal desuden udarbejde redegørelser om deres arbejde med begrænsning af emissioner af NOX og SO₂.

Andre specielle forhold

Udover ovennævnte er der specielle forhold, der gør, at en virksomhed skal levere oplysninger til miljømyndighederne. Det vedrører følgende:

- Producenter (herunder agrokemisk industri) af pesticider og biocider (ca. 1.000) leverer beskrivelse af aktive stoffer, som indgår i deres produkter samt oplyser disses anvendelse, herunder tidsmæssige begrænsninger som dokumentation i forbindelse med ansøgning om godkendelse.
- Virksomheder og forretninger med tilladelse til salg af "meget giftige og giftige" produkter (ca. 200) bliver registreret (med adresseoplysning) i forbindelse med ansøgning om tilladelse.
- Dækindsamlingsfirmaer (ca. 150).
- Bilophugningsvirksomheder (ca. 200).
- Affaldsproducenter og -mæglere samt transportfirmaer og vognmænd i forbindelse med eksport af affald.
- Virksomheder, der behandler affald, herunder genanvendelige materialer
- Danske erhvervshavne.
- De rådgivende firmaer, der står for den praktiske del af geoelektriske undersøgelser.
- Brøndboringsfirmaer.
- Råstofvindere på havet.
- I forbindelse med særligt opståede problemstillinger kan Miljøstyrelsen i undtagelsestilfælde anmode virksomhederne om oplysninger.

CO₂ kvoter

Det forventes, at EU's kvotedirektiv vil medføre indberetningsforpligtelser for de virksomheder, der er omfattet.

Summary

Today, virtually all Danish enterprises, with a duty to be approved, do in fact have environmental approval. Technological development, initiatives from local authorities, and industry attitudes to environmental issues have given rise to great advances over the past ten years, and in general the environmental impacts from enterprises are under control. Many Danish enterprises lead Europe in environmental aspects.

Today, enterprises demand quicker and more flexible administration of approval procedures, and they expect easy access to information on the requirements they must meet. A clear initiative in this regard it is to examine opportunities to simplify and rationalise enterprises' reporting obligations. It is also important that inspection by the authorities is based on well-defined and simple guidelines so that efforts are directed where they are most needed and so that the greatest possible benefit is reaped from enterprises' own environment work.

The Committee has therefore discussed the possibilities of simplifying the approval system for a number of enterprises so that fewer enterprises are subject to the current approval system. The Committee has also discussed the possibilities of changing the organisation of municipal inspection, the rules regarding user payment, and introducing reporting to a single place.

Future regulation of enterprises

The Committee has discussed the possibilities of easing the administrative burden of enterprises in connection with regulation. The Committee's discussions focused partly on the options for reducing the number of enterprises subject to the current, extremely comprehensive approval process, and partly on ways to develop a simplified approval system. Furthermore, the Committee discussed the current notification scheme. The Committee has confirmed that current environmental standards must be maintained. The Committee considers that it is possible to introduce a simpler approval system, which could be applied to the majority of the enterprises with a duty to be approved so that the present approval procedure could in future be reserved for large and/or environmentally complex enterprises. All other enterprises would be regulated as before via improvement notices, if significant pollution is ascertained.

The Committee has not pointed to any specific criteria that could be applied to identify clearly enterprises that should continue to be subject to the current approval system. However, there was agreement that this system should continue to apply to enterprises covered by both the IPPC Directive and appendix 1 of the EIA Directive. There is also agreement that the existing scheme should apply for certain other larger and environment-relevant enterprises. The Committee suggests that selection of these should be made in connection with preparation of the new regulations.

The simplified approval system is expected to cover up to 5,200 of approximately 6,550¹ existing enterprises subject to approval.

The Committee proposes that the simplified approval system should be based on standard approvals as far as possible. The precondition for being able to issue a standard approval is that there is a set of standard requirements for a given sector or type of enterprise that the approving authority can directly apply in its approval procedure. Therefore, the Committee proposes that, in cooperation with the sectors, regional/local authorities, and other relevant parties, the Danish EPA prepare a "datasheet" for sectors where this is possible.

The datasheet should include a short description of the sectors and their processes/activities; a brief description of the most important environmental factors pertaining to the enterprises in the relevant sector; standard conditions for organisation and operation on the basis of best available technology and clean technology, including emission limits for significant air pollution; and finally a limited degree of conditions for own control.

Noise and odour conditions and, to a certain extent, conditions for own control should be set individually on the basis of a specific assessment of the location of the enterprise in relation to its surroundings, while conditions for wastewater should be based on the existing rules for wastewater permits. In addition, it may be necessary to make individual requirements based on conditions at the individual enterprise which deviate from the descriptions in the datasheet.

The datasheet should contain an application form specifically for the type of enterprise it deals with. The application requirements for advance documentation should be simplified compared with the current requirements. As the datasheet will take account of the most recent developments in best available technology (BAT), including clean technology, the enterprises covered by the datasheet (and therefore standard approval) should no longer have to report on their deliberations regarding BAT in their applications. The datasheet should be prepared so that it represents the total knowledge at a given time for a given sector. With their current knowledge and experience, the Danish EPA and others can describe the potential pollution from a large number of types of enterprise and establish a set of standard requirements based on BAT.

From the enterprise's perspective, the datasheet will provide clarity, overview, and predictability for environmental requirements. Moreover, it will be easier for the authorities to issue an approval as usually only few conditions will have to be set individually.

The Committee does not expect that it will be possible to prepare datasheets for all types of enterprise subject to the simplified approval procedure. Therefore, the Committee proposes that the simplified approval system provides the possibility to issue an approval on the basis of an individual assessment according to the same guidelines as today.

With regard to these enterprises, simplification means that the requirements for the application and advance documentation will be reduced and that the current requirement that the enterprise must always report on any possibilities to apply BAT need only be complied with in cases where there is relevant material to be included by the enterprise in its deliberations on choice of technology and where the enterprise is not covered by a datasheet.

It is proposed that the existing approval system be retained with slight adjustments, including changes requested by the agricultural sector to ease administration. In this connection, the Ministry of the Environment will look at possible simplifications in the existing process for applications for approval. Finally, the Committee proposes that the existing notification scheme be withdrawn. It is suggested that the municipality obtain information on new enterprises from the CVR register (a register of Danish companies), and information on changes and extensions to existing enterprises that may give rise to significant pollution through inspections and if possible through processing building permits, etc. The Committee also welcomes the possibility to consider simplification of the agricultural sector's notification obligations under the Statutory Order on Manure.

Future inspection

The Committee has discussed the possibilities of organising future municipal and county inspection to take account of the proposed changes in enterprise regulation.

The Committee's discussions have especially focused on differentiated inspection and that, via this differentiated approach to inspection, the supervisory authorities will best take into account the environmental initiatives carried out by the individual enterprise itself. The differentiated inspection approach will also lead to targeted exploitation of the resources of the authority for inspection activities.

In order to both promote consideration of the enterprises' own efforts and to ensure efficient and appropriate inspection, the Committee proposes that inspection of enterprises is differentiated according to the "something-for-something" principle so that inspection is reduced as enterprises' own environmental efforts increase. Enterprises with good environmental conditions should be able to perceive administrative benefits, including fewer inspection visits.

Through their inspection, many counties and municipalities have offered enterprises knowledge of more extensive and voluntary initiatives benefiting the environment, for example taking part in environment networks with exchange of experience, discussions about environmental action plans or eco-management systems, or possibly more environmentally friendly products. The environmental authorities have noted that enterprises are very interested in such dialogue.

In order to assist the authorities in their work with differentiated inspection and to "create more predictability in the organisation of inspection" the Danish EPA, in cooperation with the organisations represented in the Committee and others, will prepare guidelines on carrying out differentiated inspection on the basis of the principles below, which were laid down by the Committee. The Committee proposes that enterprises are categorised in three levels according to their environmental efforts so that level 1 comprises enterprises most positive towards the environment, level 3 comprises the least positive, and level 2 comprises an intermediate group. The supervisory authorities are to use this categorisation to differentiate inspection of enterprises and to target and set priorities for inspection resources.

The categorisation is to be on the basis of the following three parameters:

The enterprise's own systems for environmental work - eg. environmental action plans, eco-management systems, and the quality of own control procedures.

The enterprise's own information for the authorities on any environmental problems arising, other reliable and complete information important to assess the environmental conditions of the enterprise, as well as the enterprise's own efforts to deal with justified complaints about nuisance from the enterprise. The enterprise's respect for the law, including prompt action regarding improvement notices, compliance with various conditions and provisions in own control procedures, etc.

The result will be that, all things being equal, level 3 enterprises will experience more thorough and visible inspection than level 1 enterprises. It should be possible to reduce inspections at level 1 enterprises to the minimum frequency for the relevant type of enterprise.

However, other considerations than the categorisation may have to be included in the inspection priority stipulated by the supervisory authority. For example, the potential pollution from the enterprise, the number of complaints about the enterprise, any accidents at the enterprise, and inspection with regard to tracing sources of pollution. Furthermore, the authorities may decide to prioritise special interest areas (eg. sector campaigns).

The Committee recommends that targeting inspection resources towards enterprises should take place so that, in its annual planning, the individual supervisory administration ensures that significantly more resources are spent on level 3 enterprises than on the same type of level 2 enterprise. Correspondingly, more resources should be spent on level 2 enterprises than on the same type of level 1 enterprise. Overall application of resources on inspection by each supervisory authority also depends on the number of enterprises in each category, as well as the distribution of enterprises regarding their supervisory complexity.

The Committee also recommends that as far as possible supervisory authorities use the information already available from the enterprises, eg. information from certification schemes (EMAS or ISO 14001). In this way, enterprises will avoid the risk of doing the same work twice and the authorities will avoid superfluous inspection and the associated costs.

In order to ensure quality inspection and targeted inspection resources, the Committee proposes that the current fixed minimum frequency for municipal inspection at enterprises be replaced with a minimum frequency for reviewing all important environmental conditions at an enterprise; what is referred to in the report as "overall inspection". In this way, the authority guarantees that all relevant environmental conditions are checked or assessed during overall inspection. However, it is always the responsibility of the enterprise to keep to relevant environmental provisions.

The individual supervisory authority must itself assess the measures necessary, but at all events inspection should be differentiated, and, for example, a "desktop inspection" may be enough for level 1 enterprises. In order to ensure contact with the enterprise, however, at least one physical visit

to the enterprise should be carried out during the period for overall inspection.

The Confederation of Danish Industries (DI) does not consider that minimum frequencies and "overall inspection" are more important, but it does regard the allocation of supervisory authorities' resources to the different levels to be important benchmarks.

Furthermore, the Committee recommends that the Danish EPA gather information on application of resources within the different levels so that a basis for assessing whether the objectives have been met can be established within a few years.

The method of calculating application of resources will be laid down in the preparation of guidelines on differentiated inspection.

In order to further ensure the quality, transparency, and uniformity of inspection, the Danish EPA will examine the possibilities for benchmarking inspection by municipalities and counties in selected areas. The examination will look at whether measurement parameters for quality of inspection can be established for use in such a comparison.

Social consequences of the proposal

The proposal from the Committee regarding regulation of enterprises and inspection involves considerable administrative benefits for both enterprises and the authorities. With regard to enterprises, these benefits will be that more than 5,000 enterprises will be able to transfer to a simplified approval system. Of these, about 4,000 enterprises will in future be able to obtain a standard approval, and they will experience a notable relaxation in approval procedures, while the authorities will no longer have to carry out time-demanding approval procedures.

With regard to inspection, the future differentiated inspection will mean that efforts will be directed to the enterprises with the most serious environmental problems, thus achieving the most cost-effective solutions for society when achieving environmental objectives. Environmentally positive enterprises will experience benefits from differentiated inspection in that the efforts they make themselves will result in reduced control by the authorities, including fewer inspection visits. For the authorities, differentiated inspection will mean that resources are used efficiently and optimally.

The Committee agrees that the simplified approval system will lead to less use of resources by the public sector in parallel with implementation of the system.

Reporting

The Enterprise Committee agrees that the flow of environment information between enterprises and the authorities should be coordinated and organised as simply and as efficiently as possible so that enterprises are burdened as little as possible, while still meeting the information needs of the authorities and the public.

The ongoing reporting by enterprises being focused on by the Committee fulfils various purposes. These include ensuring public access to environment

information, checking that the enterprise meets the authorities' conditions (own control), as well as various statistical purposes.

Reporting from enterprises also helps Denmark to meet a number of international reporting requirements, for example in connection with EPER² notification and the coming PRTR³ Protocol, as well as to document reductions in emissions, compliance with Directives, and similar.

The Committee has noted that a number of initiatives are in progress to assess the possibilities of simplifying and digitalising reporting by enterprises. Reporting about waste generation comprises a significant part of enterprises' reporting obligations, and it is being analysed by a special working group that is expected to complete its work in 2004.

The Internet portal for enterprises virk.dk opened in autumn 2003, and this represents an obvious possible hub for future statutory reporting from enterprises about the environment.

The environment Internet portal, which will be established in cooperation between the counties and The Danish EPA will ensure efficient exchange of data between the counties themselves, and between the counties and the Ministry of the Environment. At first, enterprises will not be part of the environment portal.

In order to avoid burdening enterprises more, the latest changes in green accounts aim for green accounts to be used for collecting environmental information for further international reporting.

The Digital Taskforce and the Danish EPA have initiated work to assess the possibilities for simplifying and digitalising green accounts. The Task Force is expected to complete its work at the end of 2004.

During the autumn of 2003 a more detailed specification of the data to be included in green accounts was issued. On the basis of this specification and the assessment of the potential for simplification and digitalisation of green accounts, as well as the initial experience with virk.dk, in early 2004 it will be possible to decide on the future simplification and digitalisation work.

User payment

The Danish EPA has stated that the Danish government has stipulated that user payment should continue.

If they are implemented, the changes in regulation of enterprises and organisation of inspection proposed by the Committee, will mean it is not possible to keep the rules for user payment for environmental approval and inspection as they are at present.

The Secretariat has asked the Committee to propose different new user-payment schemes, including a model for hourly rates. However, the Committee has not found it appropriate to discuss these models in more detail in this forum and it has not made any recommendations regarding the principles for future user-payment schemes.

¹⁾ This information comes from the inspection report by the Danish EPA for 2001.

²⁾ EPER stands for European Pollutant Emission Register.

³⁾ PRTR stands for Pollutant Release and Transfer Register.

Udgiver:

Miljøministeriet. Miljøstyrelsen
Strandgade 29, 1401 København K
telefon 32660100 - telefax 32660479
Internet <http://www.mst.dk>

Udgivelsesår:

2003

Titel:

Rapport fra Virksomhedsudvalget

Undertitel:

Forenkling af miljøgodkendelsessystemet, effektivisering af miljøtilsynet med virksomhederne og virksomhedernes miljørapporteringer

Udførende institution(er):

Miljøministeriet

Resumé:

Rapporten indeholder forslag til et forenklet godkendelsessystem for en række virksomheder, således at færre virksomheder end i dag skal omfattes af det nugældende godkendelsessystem. Herudover indeholder rapporten forslag til en ændret tilrettelæggelse af det kommunale tilsyn samt en diskussion af mulighederne for enhedsrapportering

Emneord:

godkendelser; tilsyn; virksomheder

Sideantal:

76

Format:

A4

Oplag:

800 ex.

ISBN:

87-7614-008-3

Tryk:

Schultz Grafisk

Pris (inkl. moms):

Gratis

Kan fås i:

Netboghandelen på
www.frontlinien.dk

eller via

Miljøministeriet
Frontlinien
Strandgade 29, 1401 København K
telefon 32660200
e-mail frontlinien@frontlinien.dk

Må citeres med kildeangivelse

Trykt på 100% genbrugspapir Cyclus

Rapporten indeholder forslag til et forenklet godkendelsessystem for en række virksomheder, således at færre virksomheder end i dag skal omfattes af det nugældende godkendelsessystem. Herudover indeholder rapporten forslag til en ændret tilrettelæggelse af det kommunale tilsyn samt en diskussion af mulighederne for enhedsrapportering